

EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 10.6.2011
KOM(2011) 328 lõplik

KOMISJONI ARUANNE

2010. aasta konkurentsipoliitika aruanne

{SEK(2011) 690 lõplik}

KOMISJONI ARUANNE

2010. aasta konkurentsipoliitika aruanne

Sissejuhatus

1. Käesolev aruanne algab ülevaatega konkurentsipoliitika suurematest muudatustest ja selle rakendamisest viimase 40 aasta jooksul, et tähistada konkurentsipoliitika aruande 40. aastapäeva. Asutamislepingu sätted, millega kehtestatakse komisjoni volitused ja kohustused konkurentsipoliitika valdkonnas, on viimase 40 aasta vältel püsinud märkimisväärselt stabiilsena, kuigi majandus- ja poliitiline keskkond on suuresti muutunud. Konkurentsipoliitika eeskirju ja menetlusi on seega pidevalt kohandatud, et aidata saavutada ELi peamisi eesmärke: ehitada üles ühtne turg, tagada selle toimimine tarbijate jaoks ja saavutada konkurentsivõimeline sotsiaalne turumajandus. Senise arengu alusel saab hinnata peamisi probleeme – nii neid, millega konkurentsipoliitika on varem kokku puutunud, kui ka neid, mis vajavad veel lahendamist.
2. Aruande esimeses jaos antakse ülevaade sellest, kuidas jätkati konkurentsipoliitika vahendite, nimelt riigiabi, monopolidevastast võitlust ja ühinemiste kontrolli käsitlevate eeskirjade arendamist ning kohaldamist. Selles jaos esitatakse ka ajakohastatud andmed finants- ja majanduskriisile reageerimiseks vastu võetud ajutiste riigiabieeskirjade kasutamise kohta. Teises jaos arutatakse, kuidas konkurentsipoliitika vahendeid valitud sektorites kasutati. Kolmandas jaos keskendutakse Euroopa konkurentsivõrgustiku raames ja liikmesriikide kohtutega tehtavale koostööle ning neljandas jaos käsitletakse rahvusvahelist tegevust. Viiendas jaos antakse ülevaade tarbijatega seoses võetud meetmetest ja sidusrühmadega peetud dialoogist. Kuuendas jaos kirjeldatakse lühidalt institutsioonidevahelist koostööd. Erinevalt eelmise aasta aruandest ei sisalda käesolev aruanne eraldi peatükki konkurentsipoliitika valdkonnas eriti tähtsaks peetava teema kohta.
3. Käesolev aruanne on mittetäielik ülevaade komisjoni poolt 2010. aastal konkurentsipoliitika valdkonnas rakendatud meetmetest. Lisateavet leiab komisjoni talituste üksikasjalikust töödokumendist ja konkurentsi peadirektoraadi veebisaidilt¹.

¹ http://ec.europa.eu/competition/index_en.html.

KONKURENTSIPOLIITIKA ARUANDE 40. AASTAPÄEV

KONKURENTSIPOLIITIKA: EUROOPA LIIDU VARA

ELi konkurentsipoliitika järjepidevus ja areng

4. Komisjon on 40 aastat dokumenteerinud seda, kuidas ta on ELi konkurentsipoliitikat rakendanud ja kujundanud. Käesolevas aruandes heidetakse selle aastapäeva tähistamiseks pilk tänapäevastelt kiireloomulistelt probleemidelt korra tagasi konkurentsipoliitika arengule.
5. Esimene konkurentsipoliitika aruanne avaldati 1971. aastal Euroopa Parlamendi taotlusel. Veidi hiljem sattus Euroopa Majandusühendus tõsisesse majanduskriisi, mille põhjustas naftahinna järsk tõus 1973. aastal, millele järgnes inflatsioonisurve. Esimestes aruannetes antakse aru selle kohta, kuidas komisjon kasutas konkurentsipoliitikat laiemana poliitika osana, et leevendada eelnimetatud majanduskriisi. Konkurentsipoliitika kasutamine kooskõlastatud poliitilise tegevuse osana, et lahendada suuri majandusprobleeme, ei ole seega enneolematu.
6. Kuigi ELi konkurentsipoliitika tegutsemiskeskond on tohutult muutunud, näiteks on toimunud kiire tehnoloogiline areng, laienemine ja üleilmastumine, on esialgse, 1957. aasta asutamislepingu sätted, millega keelatakse teatavad konkurentsivastased kokkulepped ja turgu valitseva seisundi kuritarvitamine, ning riigiabisätted püsivad aja jooksul märkimisväärselt muutumatuna, mis tõendab, et nende olemusest tulenevalt on neid võimalik kohaldada eri olukordades.
7. Nõukogu määrusi, kus on üksikasjalikumalt sätestatud komisjoni täidesaatvad erivolitused ja kohustused, iseloomustab samuti märkimisväärne järjepidevus ning vastupidavus. Monopolidevastase võitluse valdkonnas muudeti komisjoni täidesaatvad volitused kehtestanud nõukogu 1962. aasta määrust alles 2004. aastal. Ühinemiste kontrolli valdkonnas võeti vastav määrus vastu 1989. aastal ja seda on seejärel üksnes üks kord põhjalikult läbi vaadatud. Määrus, milles sätestati üksikasjalikud menetluseeskirjad riigiabi valdkonnas, võeti vastu 1999. aastal.
8. Kuna komisjonil on konkurentsipoliitika valdkonnas ainuvolitused, mida kinnitati Lissaboni lepingus, on tal õigus võtta vastu üksikasjalikumad eeskirjad selle kohta, kuidas ta kavatab kohaldada oma peamisi vahendeid, st monopolidevastast võitlust, ühinemisi ja riigiabi käsitlevaid ELi toimimise lepingu sätteid. Selliste eeskirjade kavandamise ja kohaldamise ainuõigust on korduvalt kinnitatud Luxembourgis asuvate Euroopa kohtute otsustega; nende kohtute praktilikal on olnud tähtis roll konkurentsipoliitika järjepidevuse ja tõhususe tagamisel.

1966
Consten'i ja Grundig'i kohtuasi

Euroopa Kohus kehtestab põhimõtte, et kokkulepped, mis keelavad ekspordi ühisturu piires, piiravad konkurentsi.

1971
GEMA otsus

EÜ artikli 82 (nüüd ETL artikkel 102) esimene kohaldamine, millega mõistetakse hukka Saksamaa kollektiivse esindamise organisatsiooni turgu valitseva seisundi kuritarvitamine, mis seisneb keeldumises esindada muude liikmesriikide kodanikke.

1971
Deutsche Grammophon'i kohtuasi

Kohus keelab intellektuaalomandiõiguste omanikul kasutada neid õigusi oma toodete impordi takistamiseks, luues seega aluse õiguste ammendumise põhimõttele ja kinnitades paralleelkaubanduse tähtsust.

9. Kõnealune ainuõigus on aidanud komisjonil kujundada ja ajakohastada reguleerivat raamistikku vastavalt ELi kujunemisel esilekerkinud muutuvatele probleemidele. ELi konkurentsipoliitikal on siiski kogu selle rakendamise ajal olnud kaks selgelt tuvastatavat põhisuunda: selle panus siseturu ülesehitamisse ja säilitamisse ning selle panus tarbijate heaolu tagamisse. Samal ajal on konkurentsipoliitika toetanud aluslepingutes sätestatud liidu peamisi eesmärke: konkurentsivõimeline turg, majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus ning säästev areng.

Panustamine siseturu ülesehitamisse

10. Euroopa Majandusühenduse esimestel tegevuskümnenditel oli peamiseks prioriteediks riikide kehtestatud tõkete järkjärguline kaotamine liikmesriikide vahel. Kaubandustõkete järkjärgulise kõrvaldamisega kaasnesid ja seda toetasid EMÜ asutamislepingu konkurentsieeskirjad ja eelkõige monopolidevastased eeskirjad. Esimese konkurentsipoliitika aruande kohaselt „[peab] ühenduse poliitika [...] eelkõige takistama valitsuste kehtestatud piirangute ja tõkete – mis on kõrvaldatud – asendamist sarnaste eraõiguslike meetmetega”². Vastavalt sellele rakendati rangelt konkurentsieeskirju, et takistada äriühinguid siseturgu kunstlikult jaotamast selliste meetodite abil nagu turgude jagamine ja osadeks jaotamine, hinnadiskrimineerimine või paralleelkaubanduse takistamine. Esimesed konkurentsieeskirjade rikkumisega seotud kohtuasjad, milles käsitleti eraettevõtete vahel kokkulepitud paralleelse impordi takistusi, pärinevad 1960. aastatest, eelkõige 1964. aasta teedrajav otsus Grundig-Consteni kokkuleppe³ kohta, mis tõi kaasa turu osadeks jagamise ning olulised hinnaerinevused Prantsusmaa ja Saksamaa sarnaste toodete vahel. Ulatuslik rakendustegevus jätkus selles valdkonnas 1970. aastatel ja hiljem, keskendudes sellisele konkurentsivastasele tegevusele nagu turgu jagavad kartellid⁴.

1973
Komisjon vs. Saksamaa

Kohus kehtestab komisjoni õiguse nõuda teatamata kokkusbimatu abi tagasimaksmist.

1976
Suiker Unie kohtuasi (suhkrukartell)

Otsustades, et tegeliku kava olemasolu ei ole vaja tõendada, mõistab kohus hukka suhkrutootjad, kes osalesid kooskõlastatud tegevuses, et kaitsta kahe Madalmaade tootja positsiooni oma riigi siseturul.

1980
Philip Morris

Äriühing vaidlustab kogu riigiabi kontrolli õigusliku aluse pärast seda, kui komisjon keelas talle investeerimisabi anda. Kohus kinnitab komisjoni üldvolitusi, kaalutlusõigust ja mitut tema eelistatud analüüsimeetodit.

11. Ühinemiste kontrolli kehtestamist 1989. aastal – mis oli üks murrangulisi sündmusi viimase 40 aasta jooksul – tuleb vaadelda siseturul enne selle ametlikku loomist 31.

² 1971. aasta konkurentsipoliitika aruanne, lk 13.

³ Kohtuasjad C-56/64 ja C-58/64: *Grundig-Consten* (EKL 1966, lk 299).

⁴ Nt suhkrukartell – vt 16. detsembri 1975. aasta otsus kohtuasjas *Suiker Unie jt vs. komisjon*.

detsembril 1992 ja pärast ühtse Euroopa akti jõustumist 1987. aastal toimunud kvalitatiivse hüppe valguses. Konkurentsipoliitikas võeti arvesse uut turuolukorda, st Euroopa ettevõtete suuremaid võimalusi ühineda ja omandada vara piiriüleselt. See eeldas olulise muudatuse tegemist ja juba 1973. aastal komisjoni algatatud kampaania haripunktiks sai 1989. aasta ühinemismäärus, millega kehtestati Euroopa mõõtmega ühinemiste ja omandamiste läbivaatamiseks ühtne kontroll⁵.

Suurem keskendumine tarbijate heaolule

12. Seejärel keskenduti komisjoni monopolidevastases ja ühinemistealases poliitikas ning täitetegevuses viimasel kahel aastakümnel tõhusamalt tarbijate heaolule, ja seda eelkõige üha täpsema majandusanalüüsi kaudu. Komisjoni poolt ühinemismääruse kallal tehtud töö on olnud eeskujuks, kõrvaldades tarbijate kahjustamise ohu, mis tuleneb turgu valitseva seisundi loomisest ja tugevdamisest ühinemiste kaudu.
13. 1990. aastate lõpus ja 2000. aastate alguses tehti komisjoni monopolidevastase poliitika rakendamises suuri edusamme tulemuspõhise lähenemisviisi kasutuselevõtmisel, eriti konkurentidevahelisi kokkuleppeid (horisontaalsed kokkulepped) ja turustamisahela eri tasandite vahelisi kokkuleppeid (vertikaalsed kokkulepped) käsitlevate esimese põlvkonna eeskirjade vastuvõtmise kaudu. See uus monopolidevastaste eeskirjade põlvkond võimaldas komisjonil keskenduda eri kokkulepete konkurentsi soodustavaid ja takistavaid tahke hinnates nendele kokkulepetele, milles osalevad turuvõimuga äriühingud, st mille puhul võidakse kahjustada tarbijaid.
14. See võimaldas ka komisjonil suunata oma piiratud vahendeid paremini kõige kahjulikumatele ettevõtetevahelistele kokkulepetele, näiteks kartellidele, millel puudub tegelikult igasugune konkurentsi soodustav mõju ja mis on seepärast tegelikult alati keelatud. Nagu muudelgi juhtudel, kui ettevõtted rikuvad konkurentsieeskirju, saab komisjon määrata sellise tegevuse tõkestamiseks trahve. Kuigi tänapäeval peetakse suurte kartellide vastast võitlust konkurentsipoliitika alustalaks, ei ole see alati nii olnud, ja komisjon tegutses üldjuhul kartellidevastaste siseriiklike õigusaktide ja täitemeetmete puudumisel esialgu sammhaaval. Ühe selgituse kohaselt „[oli] eesmärk [tollase konkurentsivoliniku] sõnul algatada mõne sellise suure kartelli uurimine, mis on ühenduse rajamise seisukohast eriti kahjulikud”⁶. Taas kord märgiti seost siseturu järkjärgulise loomisega.

1983 <i>Leeuwarder Papierwarenfabrik'i kohtuasi</i>	1985 <i>Grupierandid</i>	1988 <i>Renault' otsus</i>
Tühistades analüüsi puudulikkuse tõttu komisjoni otsuse, kehtestab kohus majandusanalüüsi nõuded, mida komisjon peab riigiabi otsuste õigustamiseks järgima.	Komisjon kasutab 1980. aastatel üha enam õigusakte, et kehtestada konkurentsiõiguse normid, mis reguleerivad nii mitteametlikke ja üldisi teateid kui ka ametlikke ja siduvaid grupierandeid.	Komisjon kiidab pärast pikki läbirääkimisi Prantsusmaa antud riigiabi teatavatel tingimustel heaks. See juhtum sümboliseerib komisjoni tahet tõhusamalt kontrollida tööstusele antavat riigiabi.

⁵ Nõukogu määrus (EMÜ) nr 4064/89, 21. detsember 1989, kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (EÜT L 257, 21.9.1990, lk 13).

⁶ „*The European Commission: 1958–1972 – history and memories*” („Euroopa Komisjon: 1958–1972 – ajalugu ja mälestused”), lk 306.

15. 2002. aasta oli konkurentsipoliitika jaoks pöördeline aasta, sest Esimese Astme Kohus tühistas piisava majandusanalüüsi puudumise ja hindamisvigade tõttu suhteliselt lühikese aja jooksul kolm ühinemist keelavat komisjoni otsust. Sellest tulenenud kasu oli aga pikaajaline, sest komisjon otsustas kiiresti parandada oma suutlikkust teha põhjalikumat majandusanalüüsi, eriti spetsialiseerunud majandusekspertide meeskonna loomise kaudu peaökonomisti vastutusalas 2003. aastal.
16. Järgmistel aastatel suurendati majanduslikku suunitlust veelgi eelkõige täiustatud sisulise kontrolli kehtestamise kaudu,⁷ millega pandi kindlalt rõhk selle kontrollimisele, kas tehing võib märkimisväärselt takistada tõhusat konkurentsi, võttes seejuures eelkõige täielikult arvesse võimalikku staatilist ja dünaamilist tõhusust. Kõnealune uus kontroll võimaldas komisjonil käsitleda läbivaatamismenetluse raames laiemat teemat kui seda, kas tehing asetab ettevõtte turgu valitsevasse seisundisse, ning hõlmata muid turuvõimu ühepoolse, konkurentsieeskirju rikkuva kasutamise juhtumeid. Komisjon võttis samal aastal vastu horisontaalsete ühinemiste hindamise suunised, millega nähti ette sellise ühepoolse tegevuse mõju⁸ hindamise selge raamistik.
17. Tänu turgu valitsevate ettevõtjate kuritahtliku konkurentide tõrjuva tegevuse suhtes komisjoni täitetegevuse prioriteete käsitlevate suuniste⁹ vastuvõtmisele lisati konkurentsieeskirjade täitmise raamistikku tarbijate heaolu suurendamisele suunatud majanduslik lähenemisviis. Eelnimetatud dokumendis tunnistatakse, et turgu valitsevatel ettevõtjatel on õigus konkureerida jõuliselt võrdsetel tingimustel ja et komisjon ei pööra üldiselt tähelepanu käitumisele, mis sunnib ebatõhusaid või vähem tõhusaid konkurente turult lahkuma, tingimusel et see tuleneb võrdsetel tingimustel toimuvast konkurentsist, näiteks toodete ja teenuste kvaliteedi alal.
18. Tarbijate heaolu hõlmav laiem eesmärk – mis tagab, et turg on tarbijatele soodne nii hindade, toodangu, innovatsiooni kui ka toodete ja teenuste kvaliteedi ning mitmekesisuse poolest – ei tähenda seda, et siseturg ei ole enam oluline. Vastupidi, konkurentsipoliitika ja siseturu vahelist seost kinnitati õiguslikult Lissaboni lepingus. Pealegi on kriis näidanud, et siseturu terviklikkust ei tohi kunagi pidada endastmõistetavaks. Kui see Euroopa Liidu põhiline vara on ohus, peab komisjon olema valmis kasutama kõiki olemasolevaid vahendeid. ELi konkurentsipoliitika – ja eelkõige riigiabi-eeskirjad – on osutunud siseturu nõuetekohase toimimise tagamisel äärmiselt väärtuslikuks, eelkõige tagades finants- ja tööstusturgudel võrdsed tingimused.

⁷ Kehtestati 2004. aastal nõukogu määrusega (EÜ) nr 139/2004, 20. jaanuar 2004, kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (EÜ ühinemismäärus) (ELT L 24, 29.1.2004, lk 1–22).

⁸ Nt juhtumites *Korsnäs/Assidomän Cartonboard* või *T-Mobile Austria/Tele.ring*.

⁹ Suunised komisjoni täitetegevuse prioriteetide kohta EÜ asutamislepingu artikli 82 kohaldamisel turgu valitsevate ettevõtjate kuritahtliku konkurentide tõrjuva tegevuse suhtes (ELT C 45, 24.2.2009, lk 7–20).

1989 Ühinemismäärus	1991 De Havilland'i otsus	1995-1998 Crédit Lyonnais
Ühinemismääruses sätestatakse, et ühenduse mõõtmega koondumised kuuluvad ühenduse, mitte liikmesriikide konkurentsiasutuste pädevusse.	Komisjon keelab esmakordselt ühinemise, nimelt Kanada äriühingu ja Prantsusmaa/Itaalia konsortsiumi vahel.	Komisjon kiidab suure riigiabi heaks üksnes tingimusel, et Prantsusmaa valitsus võtab kohustuse erastada Crédit Lyonnais' avatud, läbipaistval ja mittediskrimineerival viisil.

Riigiabi kontrolli areng alates selle tagasihoidlikust algusest kuni selle praeguse siseturu nurgakivi staatuseni

19. Riigiabi kontrollist on saanud ühtse turu oluline tugisammas, mis tagab äriühingute suutlikkuse konkureerida võrdsetel tingimustel oma asukohast olenemata ja näeb ette kaitsemeetmed selliste liikmesriikide suhtes, kes püüavad üksteise ja Euroopa Liidu üldiste huvide arvel üha enam toetada oma ettevõtjaid. Oma ettevõtjate toetamine tähendab piiratud ressursside raiskamist ja kahjustab ELi ühtekuuluvust.
20. ELi riigiabi kord – ainulaadne eksperiment ajaloos¹⁰ – tuli järk-järgult nullist alates välja töötada; komisjoni varase uuringu käigus ilmnis „riiklike kavade rägastik, kusjuures paljud kavad olid pikaajalised, keerukad ning pidevalt muutuvad”¹¹. Tegelikult tunnistas Euroopa Kohus alles 1973. aastal seda, et komisjon võib õiguspäraselt nõuda, et liikmesriigid peavad kohustama ettevõtteid asutamislepinguga vastuolus oleva ja ebaseaduslikult antud riigiabi tagasi maksma¹². Komisjonil kulus veel kümme aastat, enne kui ta otsustas jõustada selle põhimõtte asjaomase poliitika kaudu. On paljuütlev, et 1989. aasta konkurentsipoliitika aruandes peeti vajalikuks tõdeda ilmset fakti, et „kuigi seda on minevikus talutud või aktsepteeritud, tuleb [riigiabi] kokkusobivus ühisturuga uuesti üle vaadata”¹³.
21. Riigiabi kontrolliga tegelevate töötajate arv oli tõepoolest kuni 1990. aastate lõpuni suhteliselt väike. Sellest hoolimata võeti vastu pöördelise tähtsusega otsused, mis kajastavad komisjoni otsustavust keskenduda suuri toetusi saavatele ebatõhusatele riigiettevõtetele, mis tegutsevad eeskätt suurtes tööstussektorites ja seejärel teenusesektorites. Näiteks sõlmiti komisjoni ja liikmesriikide vahel tähtsad kokkulepped, et lõpetada senine riigiettevõtetele piiramatute tagatiste andmine¹⁴.

¹⁰ Riigiabi aluspõhimõtted sätestati juba 1961. aasta otsuses kohtuasjas 30/59: *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg vs. ülemamet* (EKL 1961, lk 3).

¹¹ „*The European Commission: 1958–1972 – history and memories*” („Euroopa Komisjon: 1958–1972 – ajalugu ja mälestused”), lk 312.

¹² Kohtuasi C-70/72: *komisjon vs. Saksamaa* (EKL 1973, lk 813).

¹³ 1989. aasta konkurentsipoliitika aruanne, lk 14.

¹⁴ Eelkõige Andreatta ja Van Mierti 1993. aasta juuli kokkulepe teatavate Itaalia riigiosalusega äriühingute kohta (vt pressiteade IP/93/734, 8.9.1993) ning Monti ja Koch-Weseri 2001. aasta juuli kokkulepe avalik-õiguslikele krediitiasutustele antavate riigitagatiste süsteemi kohta Saksamaal (vt pressiteade IP/01/1007, 17.7.2001).

1996 <i>Leebema kohtlemise teatis</i>	1999 <i>Riigiabi menetlusmäärus</i>	2001 <i>GE/Honeywell'i kohtuasi</i>
Äriühingud, kes annavad kartelli kohta teavet enne, kui komisjon algatab uurimise, on trahvide eest osaliselt või täielikult kaitstud. Kogemused näitavad, et see on oluliselt suurendanud paljastatud ja karistatud kartellide arvu.	Nõukogu määruses kodifitseeritakse komisjoni tava ja Euroopa Kohtu praktika, sätestades esimest korda selged ja läbipaistvad menetluseeskirjad ning selgitades korda, mida komisjon ja liikmesriigid peavad riigiabi korral järgima.	Ühinemine on lubatud Ameerika Ühendriikides, kuid komisjon keelas selle ELi turule avalduva mõju tõttu. Pärast komisjoni 1997. aasta otsust Boeing / McDonnell Douglas'i juhtumis on see siiski üks vähestest näidetest ELi ja USA konkurentsiasutuste vahelise lahkarvamuse kohta.

Juhtimine: konkurentsipoliitika juurutamine kogu ELis ja selle viimine ELi piirest väljapoole

22. Kui konkurentsikultuur arenes, siseturg muutus kindlamaks ning komisjon ja üha enam ka liikmesriikide konkurentsiasutused töötasid välja oma konkurentsipoliitika, oli aeg küps ELi konkurentsipoliitikat radikaalselt uuendada. Seda nimetati ELi konkurentsieeskirjade ajakohastamiseks;¹⁵ konkurentsieeskirjade ajakohastamine ja laienemine toimusid tegelikult ühel ja samal päeval: 1. mail 2004.
23. Samal ajal andis komisjon välja liikmesriikidele mõeldud suunised selle kohta, kuidas ta hindab abi, mida antakse teatavate üleeuroopalist huvi pakkuvate konkreetsete poliitiliste eesmärkide jaoks, nagu teadus- ja arendustegevus, regionaalareng, keskkond ja raskustes ettevõtete ümberkorraldamine. 2005. aastaks oli riigiabi kontroll tõusnud ELi konkurentsipoliitikas olulisele kohale ja seda kajastab riigiabi tegevuskava käsitlemine ühena kahest ELi konkurentsipoliitika peamisest prioriteedist kõrvuti kartellivastaste täitemeetmetega. Suurem keskendumine riigiabi kontrollile aitas muu hulgas saavutada *abi vähendamise, kuid parema suunamise eesmärki*, mida kajastab nii liikmesriikide antava abi suhtelise suuruse vähenemine (1992. aastal 1,2 % ELi SKPst ja 2009. aastal 0,62 % ELi SKPst, v.a kriisimeetmed) kui ka ühist huvi pakkuvate eesmärkide saavutamiseks antava abi osatähtsuse suurenemine (50 %-lt 1990. aastate keskpaigas 84 %-ni 2009. aastal)¹⁶. Riigiabi tegevuskavas toetati ka abi võimaliku negatiivse ja positiivse mõju tasakaalustatuse kriteeriumil põhinevat majanduslikumat lähenemisviisi, mida kasutatakse peamiselt selleks, et põhjalikult hinnata konkurentsi üldiselt kõige enam moonutavaid abiliike.
24. Ajakohastamiseks ellu viidud reformide raames volitati ja kohustati liikmesriikide konkurentsiasutusi ning kohtuid kohaldama ELi konkurentsieeskirju liikmesriikidevahelist kaubandust mõjutavate juhtumite korral otse ja täies mahus, andes liikmesriikide konkurentsiasutustele kui Euroopa konkurentsivõrgustiku osale täitevasutustena komisjoniga võrdsed õigused ja rõhutades kohtute rolli konkurentsieeskirjade täitmise eraõiguslikul tagamisel, järgides sellega kohtuotsust *Courage vs. Crehan*,¹⁷ milles rõhutati vajadust tõhusa konkurentsieeskirjade rikkumisest tekkinud kahju hüvitamise meetmete süsteemi kui täiteprotsessi üldise struktuuri osa järele¹⁸. Muudatuse põhjuseks oli arusaam, et liikmesriikide

¹⁵ Nõukogu määrus (EÜ) nr 1/2003, 16. detsember 2002, asutamislepingu artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (EÜT L 1, 4.1.2003, lk 1–25).

¹⁶ Riigiabi tulemustabel – 2010. aasta sügisel ajakohastatud andmed (KOM(2010) 701).

¹⁷ Kohtuasi C-453/99: *Courage vs. Crehan* (EKL 2001, lk I-6297).

¹⁸ Valge raamat EÜ konkurentsieeskirjade rikkumisest tekkinud kahju hüvitamise kohta (KOM(2008) 165 (lõplik)).

konkurentsikultuur oli ligi 50-aastase monopolidevastase poliitika rakendamise järel saavutanud piisavalt kõrge taseme, et õigustada rakendamise olulist detsentraliseerimist. Ümberkorraldused muutis veelgi vajalikumaks eelseisev laienemine, mis oli suurim ELi ajaloos.

2001	2001-2003	2002-2003
<i>Courage vs. Crehan</i>	<i>Ärakuulamise eest vastutava ametniku volituste muutmine ja peaökonomisti ametikoha loomine</i>	<i>Airtours'i kohtuasi, Schneider Electric'u kohtuasi ja Tetra Laval'i kohtuasi</i>
Euroopa Kohus otsustab, et kõigil, kes on EÜ konkurentsieeskirjade rikkumise tõttu kahju kannatanud, on õigus nõuda hüvitist.	Nende otsuste eesmärk on edendada komisjoni konkurentsimenetluste ja nende tulemusel tehtavate otsuste objektiivsust ning kvaliteeti.	Euroopa Kohus nõuab kolme ühinemist keelavat otsust tühistades komisjonilt, et ta oma otsuseid täpsete ja veenvate tõendite alusel nõuetekohaselt põhjendaks.

25. Ajakohastamine on aidanud palju kaasa võrdsemate tingimuste loomisele piiriülevalt tegutsevate ettevõtete jaoks, võimaldades neil kavandada oma äristrateegiat vastavalt ühele, mitte 27 eri eeskirjale¹⁹. Euroopa konkurentsivõrgustik on tugevdanud liikmesriikide konkurentsiasutuste ja komisjoni koostööd, tagades seega ELi konkurentsieeskirjade parema ja järjekindlama täitmise tagamise. Lisaks anti kokkulepetest teatamise kohustuse tühistamisega nii komisjonile kui ka liikmesriikide konkurentsiasutustele võimalus keskenduda oma täitemeetmete rakendamisel Euroopa tarbijaid enim kahjustavatele rikkumistele. Konkurentsipoliitika ajakohastamisel saadud kogemustele tuginedes on komisjon püüdnud ka ühtlustada ühinemiste kontrolli ELi tasandil ja liikmesriikides.
26. Liikmesriikide majanduse jätkuvat integreerumist pideva konkurentsi raamistikus kajastavad komisjoni püüdlused edendada ühtseid konkurentsipõhimõtteid rahvusvahelisel tasandil. Üha enam globaliseeruva majanduse tõttu on võrdsemate tingimuste tagamine ülemaailmsel tasandil muutunud konkurentsipoliitika oluliseks eesmärgiks. Sel põhjusel hakkas komisjon alates 1990. aastatest „püüdema kahepoolsete kokkulepete või mitmepoolsete läbirääkimiste kaudu selle poole, et ühenduse peamised kaubanduspartnerid rakendaksid sarnaseid põhimõtteid”²⁰. Sellest tulenevalt rakendas komisjon topeltstrateegiat: ta arendas ja tugevdas kahepoolseid suhteid peamiste kaubanduspartneritega ning tegi suuri investeringuid sellistesse mitmepoolsetesse organitesse nagu OECD ja rahvusvaheline konkurentsivõrgustik.
27. Esimene koostöökokkulepe Ameerika Ühendriikidega sõlmiti juba 1991. aastal ja sellega loodi alus komisjoni ning Ameerika Ühendriikide konkurentsiasutuste väga edukale koostööle. Sarnased kokkulepped sõlmiti Kanada (1999. aastal), Jaapani (2003. aastal) ja Lõuna-Koreaga (2009. aastal) ning need on aidanud lahendada rahvusvahelisi konkurentsieeskirjade rikkumise juhtumeid. Kahepoolseid püüdlusi on täiendatud mitmepoolsel tasandil, eelkõige OECD ja rahvusvahelise konkurentsivõrgustiku raames, milles komisjon on asutajaliikmena aktiivselt osalenud ja mis toimivad tähtsa foorumina parimate tavade levitamiseks, lähenemise edendamiseks ning koostöö hõlbustamiseks.

¹⁹ Aruane määruse 1/2003 toimimise kohta (KOM(2009) 206 (lõplik)).

²⁰ 1992. aasta konkurentsipoliitika aruanne, lk 15.

2003	2004	2004
<i>Altmark'i kohtuasi</i>	<i>Nõukogu määrus (EÜ) nr 1/2003 (nn ajakohastamismäärus)</i>	<i>Microsofti kohtuasi</i>
Euroopa Kohus selgitab, et riigiabi kontrolli ei kohaldata avaliku teenindamise kohustuse suhtes üksnes juhul, kui ettevõtja, kellele on tehtud ülesandeks pakkuda avalikku teenust, on tõhus. See suurendab komisjoni avaliku teenindamise kohustuste kontrollimise õigusi.	Võimalikest konkurentsivastastest kokkulepetest teatamise süsteem asendatakse enesehindamise süsteemiga. Kehtestatakse liikmesriikide konkurentsiasutuste ja komisjoni koostöö uus raamistik.	Microsoft kuritarvitas oma turuvõimu, piirates tahtlikult Windowsi personaalarvutite ja muude kui Microsofti serverite koostalitlusvõimet ning sidudes oma Windows Media Playeri turgu valitseva Windowsi operatsioonisüsteemiga. Määrates täiendavad trahvid koostööst loobumise eest, rõhutab komisjon oma otsuste kindlat täidesaatmist.

28. Rahvusvahelise mõõdme tähtsust tunnistatakse üha enam; viimati kinnitati seda endise konkurentsivoliniku Mario Monti aruandes „Uus ühtse turu strateegia”²¹. Kuigi kõnealuses aruandes viidatakse mitmele ELi konkurentsi siseturu mõõdme otseselt seotud põhiprobleemile, nagu konkurentsieeskirjade rakendamise sidususe suurendamine liikmesriikides ning komisjoni ja liikmesriikide konkurentsiasutuste tegevuse kooskõlastamine eelkõige ühinemiste hindamisel ja trahvide määramisel, rõhutatakse selles ka vajadust rohkem ühtlustada konkurentsipoliitika põhimõtteid rahvusvahelisel tasandil, eriti kõige kiiremini arenevate ELi kaubanduspartneritega. Komisjon süvendas tõepoolest hiljuti kahepoolset koostööd suurimate majandusjõudude, nagu Hiina, India ja Brasiilia konkurentsiasutustega. ELi kogemused on näidanud, et tõhusa konkurentsipoliitika ja konkurensikultuuri arendamine on suur ning aeganõudev ülesanne. Samal ajal on konkurentsiasutustest ja konkurentsialastest õigusaktidest kujunenud peavoolu majandusjuhtimise osa, mida kajastab rahvusvahelisse konkurentsivõrgustikku kuuluvate konkurentsiasutuste arvu hüppeline kasv viimastel kümnenditel (praegu kuulub sinna üle 100 asutuse).

Konkurentsipoliitika kui konkurentsivõime toetamise vahend kooskõlas Euroopa 2020. aasta strateegiaga

29. Esimestest iga-aastastest aruannetest ilmneb, et konkurentsi panus ja toetus muude poliitiliste eesmärkide saavutamisse on läinud selgelt kaugemale selle kasutamisest lihtsalt kriisi lahendamise vahendina. Kuna ELi väljub praegusest kriisist suure ülemaailmse konkurentsi tingimustes, on konkurentsipoliitika peamine ülesanne järgmistel aastatel toetada võimalikult tõhusalt Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärgi – tagada arukas, kaasav ja jätkusuutlik majanduskasv – saavutamist.
30. Konkurentsipoliitikal on selle panuse andmiseks head võimalused, sest ta on peamine jõud, mis paneb turud vahendite tõhusa jaotamise ning suurema tootlikkuse ja innovatsiooni kaudu paremini toimima. Seega toetab ta ELi majanduse konkurentsivõimet, mis on majandusliku ja finantsstabiilsuse saavutamiseks olulisem kui kunagi varem. Konkurentsipoliitika ja konkurentsi suurendavad reformid peavad seega olema majandusjuhtimise lahutamatuks osaks.

²¹ Professor M. Monti aruanne Euroopa Komisjoni presidendile „Uus ühtse turu strateegia”, 9.5.2010.

31. Konkurentsieeskirjades tunnistatakse ka vajadust võimaldada liikmesriikidel edendada liidu majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse eesmäärke. Regionaalabi suunised hõlbustavad liidu territoriaalse ühtekuuluvuse saavutamist, edendades vaesemate piirkondade arengut. Samuti võimaldavad eri riigiabiieeskirjad anda koolitusabi ning edendada ebasoodsas olukorras olevate või puudega töötajate tööhõivet.

2009

Inteli kohtuasi

Intel kahjustas miljoneid Euroopa tarbijaid, kuna takistas tahtlikult oma konkurente aastaid sisenemast arvutikiipide turule, piirates seega tarbijate valikuvõimalusi ja tõstes kunstlikult hindu (asja arutatakse apellatsioonimenetluses).

2008-2010

Ajutised riigiabiemeetmed

Komisjon muudab ajutiselt finantssektorile ja reaalmajandusele kohaldatavaid riigiabiieeskirju, et finantseerimisasutustele saaks anda täiendavat riigiabi ja leevendada kriisi mõju reaalmajandusele. See rõhutab konkurentsieeskirjade paindlikkust ja nende kaitsvat rolli liikmesriikide meetmete kooskõlastamisel ning ühtse turu säilitamisel.

32. Teine oluline valdkond, milles konkurentsipoliitika on arenenud nii kaugele, et võtta arvesse liidu pikaajalisi eesmäärke, on keskkonnakaitse ja jätkusuutliku majanduskasvu edendamine. Rakendades energiasektoris konkurentsivastaseid meetmeid, mis suurendavad siseturul energiavarustuse likviidsust ja kindlust, ning võttes vastu keskkonnakaitseks antavat riigiabi käsitlevad suunised, mis hõlbustavad abi andmist turutõrgete kõrvaldamiseks selles valdkonnas, tagas komisjon, et konkurentsipoliitika toetab üleminekut jätkusuutlikumale majandusele.

Kokkuvõte: ELi konkurentsipoliitika vastupidavus ja kohanemisvõime

33. Euroopa Liidus toimuvad praegu kiired ja olulised muutused. Osa probleeme ja küsimusi on teatava kindlustasemega etteaimatavad – neist olulisimad on kriisist väljumine, üleilmne konkurents ja säästev areng. Kahtlemata tekib ELil siiski ka muid probleeme, mida ei ole veel võimalik ette näha. Ometi on selge, et konkurentsipoliitika on kogu rakendusaja jooksul suutnud stabiilses asutamislepingu raamistikus kohaneda seda ümbritsevas keskkonnas toimunud märkimisväärsete muutustega. Võttes arvesse ELi konkurentsipoliitika vastupidavust ja kohanemisvõimet, on see jätkuvalt üks Euroopa Liidu varasid.

1. ÕIGUSAKTID

1.1. Ajutise kriisiaegse riigiabi raamistiku rakendamise järeelmeetmed

1.1.1. Kriisiabi andmine finantssektorile

34. Komisjon esitas pärast üleilmse finantskriisi puhkemist 2008. aasta sügisel üksikasjalikud suunised seoses kriisiga Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti b alusel finantseerimisasutuste suhtes rakendatavate ajutiste abiemeetmete (riiklikud garantiid,²² rekapiitaliseerimine²³ ja varade toetusmeetmed²⁴)

²² Komisjoni teatis „Riigiabi eeskirjade kohaldamine meetmete suhtes, mida on võetud seoses finantsasutustega praeguse ülemaailmse finantskriisi olukorras” (ELT C 270, 25.10.2008, lk 8).

²³ Komisjoni teatis „Finantsasutuste rekapiitaliseerimine praeguses finantskriisis: piirdumine minimaalselt vajaliku abiga ja kaitsemeetmed põhjendamatute konkurentsimoontuste vastu” (ELT C 10, 15.1.2009, lk 2).

kokkusobivuse kriteeriumide ning raskustes olevate pankade suhtes rakendatavate vajalike ümberkorraldusmeetmete kohta²⁵. Komisjon tagas riigiabieeskirjade kohaldamise kaudu selle, et konkurentsimoonutused siseturul olid suurtest riigiabi summadest hoolimata minimaalsed ja abisaajad pangad korraldati vajaduse korral ümber.

35. Komisjon tegi ajavahemikus 1. oktoobrist 2008 kuni 1. oktoobrini 2010 üle 200 otsuse riigiabi kohta, mida anti finantssektorile tõsiste häirete kõrvaldamiseks liikmesriikide majanduses. Enam kui 40 kava kiideti heaks, muudeti või pikendati ja üksikud otsused tehti rohkem kui 40 finantseerimisasutuse kohta. 2009. aastal anti liikmesriikides finantssektorile abi nimiväärtuses 1 107 miljardit eurot (9,3 % ELi SKPst), samal ajal kui 2008. aastal anti abi kokku 1 236 miljardit eurot²⁶.
36. Riigitagatised osutused kogu kriisi vältel tõhusaks vahendiks, mille abil suurendati pankade rahastamisvõimalusi ning taastati turu usaldus. Rekapitaliseerimiskavade kasutamine oli 2010. aastal piiratud, kuigi sel aastal rakendati teatavaid sihtotstarbelisi meetmeid. Riigipoolseid kapitalisüste kasutati 2010. aastal 2009. aastaga võrreldes siiski vähem; lisaks sellele pandi pankadele, mille suhtes rakendati 2009. või 2010. aastal varade või kapitaliseerimise toetusmeetmeid, ümberkorraldamise kohustus.
37. Mitme Euroopa panga ümberkorraldamine oli üks peamisi ülesandeid 2010. aastal ja selle täitmisel järgiti kolme järgmist põhimõtet: i) pikaajalise elujõulisuse taastamine ilma riigiabita, tuginedes tõhusale ümberkorralduskavale, ii) kulude jagamine panga / tema osanike ja riigi vahel ning iii) konkurentsimoonutuste vähendamine, üldiselt kas struktuurimeetmete (loovutamine) või tegevust reguleerivate meetmete (omandamise keeld või agressiivse majandustegevuse piiramine) kaudu. Komisjon kiitis 2010. aastal heaks 14 panga ümberkorraldamise või likvideerimise. Peamised juhtumid olid seotud järgmistega: Aegon, Dexia, Ethias, Parex ja Sparkasse Köln/Bonn;²⁷ komisjon kiitis nende ümberkorraldamise heaks ja kinnitas siduvate tegevust reguleerivate meetmete ja struktuurimeetmete rakendamise. Banco Privado Português'i puhul tegi komisjon negatiivse otsuse ja see pank on praegu likvideerimisel²⁸.
38. Poliitiliste meetmete rakendamise tulemusel lahendati 2008. aasta sügisel pankade rahastamisvõimalustega seoses tekkinud tõsine probleem suhteliselt kiiresti. 2010. aasta esimesel poolel puhkenud eraldiseisev kriis näitas siiski, et hoolimata teatavast paranemisest võrreldes finantsturgudel 2008. aasta lõpus kuhjunud pingetega, tuleb jätkuvalt esinevate pingete lahendamiseks anda sihtotstarbelist kriisiabi ka pärast 2010. aastat. Komisjoni pikendas 1. detsembril 2010 finantssektori suhtes

²⁴ Komisjoni teatis langenuid väärtusega varade käsitlemise kohta ühenduse pangandussektoris (ELT C 72, 26.3.2009, lk 1).

²⁵ Komisjoni teatis finantssektori elujõulisuse taastamise ja praeguse kriisi olukorras riigiabi eeskirjade kohaste ümberkorraldusmeetmete hindamise kohta (ELT C 195, 19.8.2009, lk 9).

²⁶ Riigiabi tulemustabel – 2010. aasta sügisel ajakohastatud andmed (KOM(2010) 701).

²⁷ Juhtumid N372/2009: *Aegoni elujõulisuse taastamise kava*, C9/2009: *Dexia ümberkorraldamine*, N256/2009: *Ümberkorraldamisabi Ethiasile*, C26/2009: *Ümberkorraldamisabi Parexile* ja C32/29 *Sparkasse Köln/Bonn ümberkorraldamine*.

²⁸ Juhtum C33/2009: *BPP ümberkorraldamine*.

rakendatavate kriisiabi meetmete eeskirjade kehtivust 2011. aasta lõpuni²⁹. Kuna on tõendeid selle kohta, et pankadel on turgudelt kapitali kaasamisega vähem probleeme, kehtestas komisjon 1. jaanuaril 2011 nõude esitada iga abisaaja kohta, kelle suhtes on rakendatud rekapitalizeerimis- või langenud väärtusega varadega seotud meetmeid, ümberkorraldamiskava, olenemata sellest, kas asjaomast panka peetakse põhimõtteliselt elujõuliseks või raskustes olevaks.

1.1.2. Reaalmaajanduse ajutise raamistiku rakendamine

39. 2008. aastal võttis komisjon vastu ajutise raamistiku,³⁰ mille eesmärk oli hõlbustada äriühingute juurdepääsu rahastamisele kriisi ajal. Ajavahemikul raamistiku kehtestamisest kuni 1. oktoobrini 2010 kiitis komisjon heaks 73 kava ja neli sihtotstarbelist abimeedet. 2009. aastal heakskiidetud abi kogumaht oli 82,5 miljardit eurot (0,7 % ELi SKPst).
40. Peamiselt kasutati järgmisi meetmeid: ühisturuga kokkusobiv piiratud summas antav abi, subsideeritud tagatised ja subsideeritud laenud. Kaubandust toetas riikliku ekspordikrediidikindlustuse erakorralise heakskiitmise tingimuste leebemaks muutmine ühenduses. Erainvestorite jaoks oluliseks märguandeks peeti ka riskikapitali kohandamist. Liikmesriike, kes kasutasid subsideeritud laene keskkonnasäästlike toodete tootmiseks, oli vähem; sellest teatas viis liikmesriiki³¹.
41. Võttes arvesse taastumisel saavutatud edusammude haprust, pidas komisjon ajutise raamistiku täielikku aegumist 2010. aasta lõpus enneaegseks. Praeguses turuolukorras peeti sobivaimaks lahenduseks lasta raamistikul järk-järgult aeguda. Komisjon kiitis 1. detsembri 2010 heaks ajutise raamistiku pikendamise³² kuni 2011. aasta lõpuni ja keskendumise VKEdele ning teatavatele konkreetsetele meetmetele. Olemasolevaid turutõrkeid, eelkõige VKEdele rahastamisvõimaluste kasutamisel endiselt esinevaid probleeme kõrvaldavad meetmed jäeti alles, kuid nende tingimused muudeti rangemaks, et kajastada astmelist üleminekut tavapärasele riigiabisüsteemile.

1.1.3. Konkurentsipoliitika panus Kreeka ja Iirimaa majanduse kohandamise programmidesse

42. Kreeka avastas 2010. aastal, et tema eelarveseis on kehv. Selleks et toetada Kreeka valitsuse jõupingutusi majanduse elavdamisel, kiitsid komisjon, Euroopa Keskpank ja Rahvusvaheline Valuutafond (IMF) 2. mail 2010 heaks kolmeaastase majanduse kohandamise programmi,³³ mida euroala liikmesriigid rahastavad kahepoolsete laenude kaudu 80 miljardi euro ulatuses ja mida IMF toetab reservkrediidi lepinguga, mille väärtus on ligikaudu 30 miljardit eurot. Kreeka ametiasutused kinnitasid eelarve tugevdamise ja struktuurireformide mitmeaastase programmi, et muuta

²⁹ Komisjoni teatis riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta alates 1. jaanuarist 2011 pankade kasuks finantskriisi kontekstis võetavate meetmete toetamise suhtes (ELT C 329, 7.12.2010, lk 7).

³⁰ Euroopa Liidu riigiabi meetmete ajutine raamistik praeguses finants- ja majanduskriisis rahastamisele juurdepääsu toetamiseks (konsolideeritud versioon) (ELT C 83, 7.4.2009, lk 1).

³¹ Prantsusmaa, Saksamaa, Itaalia, Hispaania ja Ühendkuningriik.

³² Euroopa Liidu riigiabi meetmete ajutine raamistik praeguses finants- ja majanduskriisis rahastamisele juurdepääsu toetamiseks (konsolideeritud versioon) (ELT C 6, 11.1.2011, lk 5).

³³ Kreeka majanduse kohandamise programm, European Economy – Occasional Paper, nr 61, mai 2010.

Kreeka majandus jätkusuutlikuks, taastada usaldus riigi võlaturu vastu ja kaitsta euroala stabiilsust. Kreeka finantsüsteemi tugevdamise eesmärgil kiitis komisjon heaks täiendavate riigitagatiste andmise,³⁴ loodi pankadele kapitalituge pakkuv iseseisev finantsstabiilsuse fond³⁵ ja esitati kooskõlas ELi riigiabieeskirjadega kuue rekapiitalseeritud panga ümberkorraldamiskavad. Lisaks sellele hõlmasid majanduse kohandamise programmide struktuurireformid konkurentsimeetmeid. Kreeka tegi seega komisjoniga koostööd oma uue investeerimisseaduse, Kreeka konkurentsiameti ümberkorraldamise ja suletud elukutsete liberaliseerimise valdkonnas.

43. Irimaal muutus olukord nii pankade kui ka riigi võlakohustuste seisukohast väga pingeliseks aasta viimases kvartalis. Tõsine majanduskriis koos suuri kahjusid kannatava ülepaistatud pangandussektoriga avaldasid suurt survet Iiri riigi võlakohustustele. 28. novembril 2010 kiitsid komisjon, Euroopa Keskpank, IMF ja Iiri ametiasutused heaks programmi³⁶. See näeb ette Iirimaa 85 miljardi euro suuruse laenu andmise, millest 35 miljardit eurot eraldatakse pankade elujõulisuse taastamiseks. Programmi osana likvideeritakse kaks omamaist panka (Anglo Irish Bank ja INBS), sama ajal kui muud pangad kapitaliseeritakse ja korraldatakse ümber kooskõlas ELi riigiabiéeskirjadega. Konkurentsialaste struktuurireformidega seoses rakendatakse mitmeid poliitilisi meetmeid, et toetada konkurentsi toote- ja energiaturgudel ning muudes võrgutööstusharudes. See hõlmab õigusaktide muutmist, et kõrvaldada kaubandus- ja konkurentsipiirangud kaitstud sektorites, riigi konkurentsioiguse reguleerimisalast teatavate sektorite väljaarvamise tühistamist ja konkurentsieeskirju rikkuva tegevuse vältimise edendamist.

1.2. Konkurentsieeskirjade täitmise tagamine

1.2.1. Eeskirjade kujundamine: grupierandi määruste läbivaatamine

Vertikaalseid kokkuleppeid käsitlev grupierandi määrus

44. Komisjon võttis 20. aprillil 2010 vastu muudetud grupierandi määruse³⁷ ja suunised,³⁸ mis käsitlevad vertikaalseid kokkuleppeid, st toodete ja teenuste tarnimisel ning turustamisel tootmis- ja turustusahela eri tasanditel tegutsevate tarnijate ja ostjate vahelisi kokkuleppeid.
45. Muudetud eeskirjade aluspõhimõtteks jääb see, et piiratud turuvõimuga äriühingud võivad vabalt otsustada oma toodete turustamisviisi üle tingimusel, et nende kokkulepped ei sisalda hindade kindlaksmääramist ega muid rangeid piiranguid. Eeskirju siiski muudeti, et võtta arvesse nii ostjate kui ka müüjate võimalikku turuvõimu, nii et kõigi kokkuleppeosaliste turuosa peab grupierandi korral olema alla 30 %.

³⁴ Juhtum N 260/2010: *Kreeka pankade abikava kolmas pikendamine* (ELT C 238, 3.9.2010, lk 3).

³⁵ Juhtum N328/2010: *Kreeka krediitiasutuste rekapiitalseerimine finantsstabiilsuse fondi raames* (ELT C 316, 20.11.2010, lk 7).

³⁶ Märgekiri MEMO/10/624.

³⁷ Komisjoni määrus (EÜ) nr 330/2010, 20. aprill 2010, Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamise kohta teatavat liiki vertikaalsete kokkulepete ja kooskõlastatud tegevuse suhtes (ELT L 102, 23.4.2010, lk 1–7).

³⁸ Komisjoni teatis „Suunised vertikaalsete piirangute kohta” (ELT C 130, 19.5.2010, lk 1–46).

46. Määruses ja sellele lisatud suunistes võetakse arvesse ka interneti kui veebipõhise müügi- ja piiriülese kaubandusjõu kiiret arengut, mis suurendab tarbijate valikuvõimalusi ja hinnakonkurentsi. Uute eeskirjade suurem selgus ja prognoositavus innustavad turustajaid selgelt edendama veebipõhist tegevust, et jõuda tarbijateni kogu ELis ja et kõik tarbijad jõuaksid nendeni, tagades seeläbi digitaalse siseturu täieliku elluviimise.

Horisontaalseid koostöökokkuleppeid käsitlevad grupierandi määrused

47. Komisjon võttis 14. detsembril 2010 vastu uued eeskirjad ja suunised, mis käsitlevad horisontaalsete koostöökokkulepete, st tarneahela samal tasandil tegutsevate äriühingute vaheliste kokkulepete (nt koostöökokkulepped teadus- ja arendustegevuse, tootmise, ostmise, müügi, standardimise ja teabevahetuse valdkonnas) hindamist. Kõnealune uus süsteem hõlmab kaht grupierandi määrust, millest üks käsitleb teadus- ja arenduskokkuleppeid ning teine spetsialiseerumis- ja ühistootmiskokkuleppeid,³⁹ ja neile lisatud horisontaalseid suuniseid⁴⁰.
48. Uutes eeskirjades sätestatud komisjoni lähenemisviis seisneb selles, et äriühingutele jäetakse maksimaalne koostöövabadus ja samal ajal kaitstakse konkurentsi koostöö eest, mis on vastuolus Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 101, st mis on tarbijatele kahjulik. Komisjoni seisukoht konkurentidevahelise koostöö kohta ei ole pärast varasemate eeskirjade kehtestamist 2000. aastal põhimõtteliselt muutunud. Uued horisontaalseid koostöökokkuleppeid käsitlevad eeskirjad on varasematest siiski palju üksikasjalikumad, kasutajasõbralikumad ja selgemad. Reformi kaks põhiosa on järgmised: uue teabevahetust käsitleva peatüki lisamine ja standardimiskokkuleppeid käsitleva peatüki põhjalik läbivaatamine. Viimatinimetatud peatükis selgitatakse eelkõige konkurentsivõimelise standardiloomise tagamise põhitõdesid ja toetatakse Euroopas tõhusama standardite süsteemi ülesehitamise eesmärgi saavutamist; see eesmärk seati Euroopa 2020. aasta strateegia juhtalgatuses „Üleilmastumise ajastu uus tööstuspoliitika”⁴¹.

Valdkondlikud grupierandi määrused

49. Kindlustuse valdkonnas võeti 24. märtsil 2010 vastu uus kindlustussektori grupierandi määrus⁴². 27. mail võttis komisjon vastu uued sõidukitootjate ja nende volitatud turustajate, remonditöökodade ja varuosade müüjate vahelisi kokkuleppeid

³⁹ Komisjoni määrus (EÜ) nr 1217/2010, 14. detsember 2010, Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamise kohta teatavat liiki teadus- ja arenduskokkuleppe liikide suhtes (ELT L 335, 18.12.2010, lk 36) ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1218/2010, 14. detsember 2010, Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamise kohta teatud spetsialiseerumiskokkulepete liikide suhtes (ELT L 335, 18.12.2010, lk 43).

⁴⁰ Suunised Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 kohaldatavuse kohta horisontaalkoostöö kokkulepete suhtes (ELT C 11, 14.1.2011, lk 1).

⁴¹ Üleilmastumise ajastu terviklik tööstuspoliitika: jätkusuutlikkus ja konkurentsivõime keskele kohale (KOM(2010) 614).

⁴² Komisjoni määrus (EÜ) nr 267/2010, 24. märts 2010, Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamise kohta teatavat liiki kokkulepete, otsuste ja kooskõlastatud tegevuse suhtes kindlustussektoris (ELT L 83, 30.3.2010, lk 1).

käsitlevad konkurentsieeskirjad⁴³. Uutes eeskirjades on konkurentsipoliitika autoturul kavandatud üldjoontes vastavalt muudes sektorites kohaldatavale üldisele korrale.

1.2.2. *ELi konkurentsieeskirjade täitmise eraõiguslik tagamine*

50. ELi konkurentsieeskirjade täitmise eraõiguslik tagamine täiendab olulisel määral nende täitmise ranget avalik-õiguslikku tagamist komisjoni ja liikmesriikide konkurentsiasutuste poolt. Komisjon pakkus oma 2008. aasta valges raamatus konkurentsieeskirjade rikkumisega tekitatud kahju hüvitamise meetmete kohta⁴⁴ välja mitu meetet, näiteks konkurentsieeskirjade rikkumisega tekitatud kahju kollektiivne hüvitamine ja kahju suuruse hindamine, et suurendada tarbijate ja ettevõtjate võimalusi saada hüvitist neile konkurentsieeskirjade rikkumisega tekitatud kahju eest.
51. Komisjoni kollektiivse hüvitamise soovitus põhjustas laiaulatusliku avaliku arutelu, mis hõlmab ka muid küsimusi peale konkurentsieeskirjade ja milles keskendutakse kollektiivse hüvitamise rollile olukorras, kui ELi eeskirjade rikkumine tekitab kahju suurele hulgale inimestele. Komisjon otsustas ette valmistada üldsusega konsulteerimise, mis peaks aitama kindlaks teha tulevaste kollektiivset hüvitamist käsitlevate õigusaktide ettepanekute ühised põhimõtted. Selliseid põhimõtteid esitlev teatis kavatakse vastu võtta 2011. aastal.

1.2.3. *Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 kohaldamine: kartellid*

52. Komisjon võttis 2010. aastal vastu seitse kartelle käsitlevat otsust,⁴⁵ määrates nendega trahvid 70 ettevõtjale kokku üle 3 miljardi euro ulatuses ja keskendudes seega oma täitetegevuses jätkuvalt kartellidevastasele võitlusele.
53. Komisjon pööras suurt tähelepanu protsessi tõhususe suurendamisele kokkuleppemenetluse rakendamise kaudu. 2010. aastal võttis komisjon vastu esimesed kaks otsust kokkuleppe sõlmimise kohta: terviklik otsus kokkuleppe sõlmimiseks kõigi kartelliosalistega DRAMide juhtumis ja hübriidotsus kokkuleppe sõlmimiseks teatavate kartelliosalisega loomasöödas kasutatavate fosfaatide juhtumis. DRAMide juhtum oli ELi kartelle käsitlevate menetluste seas äärmiselt oluline, sest kokkuleppe hõlmas kõiki kümnet asjaomast ettevõtjat ja otsust ei kaevatud edasi.
54. Seoses majanduskriisiga esitati pärast seitsme kartelle käsitleva otsuse tegemist 2010. aastal maksejõuetuse tõttu 32 trahvi vähendamise taotlust;⁴⁶ neist üheksal juhul rahuldati taotlus pärast taotleja majandusliku olukorra põhjalikku analüüsi.

⁴³ Komisjoni määrus (EÜ) nr 461/2010, 27. mai 2010, Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamise kohta teatavat liiki vertikaalsete kokkulepete ja kooskõlastatud tegevuse suhtes mootorsõidukisektoris (ELT L 129, 28.5.2010, lk 52).

⁴⁴ Valge raamat EÜ konkurentsieeskirjade rikkumisest tekkinud kahju hüvitamise kohta (KOM(2008) 165 (lõplik)).

⁴⁵ Juhtumid COMP/38511: *DRAMid*, COMP/39092: *vannitoasisustus*, COMP/38344: *pingestusteras*, COMP/38866: *loomasöödas kasutatavad fosfaadid*, COMP/36212: *isekopeeruv paber* (uuesti vastuvõtmise Bolloré jaoks), COMP/39258: *lennulast* ja COMP/39309: *LCD*.

⁴⁶ Vt suunised määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 punkti a kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta, punkt 35 (ELT C 210, 1.9.2006, lk 2–5).

1.2.4. *Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 kohaldamine: muud kokkulepped ja kooskõlastatud tegevus*

55. Komisjon lõpetas 2010. aastal ELi toimimise lepingu artikli 101 alusel algatud suure konkurentsieeskirjade rikkumise juhtumi uurimise lennutranspordi sektoris, muutes British Airways'i, American Airlines'i ja Iberia võetud kohustused õiguslikult siduvaks⁴⁷. See otsus on Euroopa tarbijatele väga kasulik, sest tagab Atlandi-üleste lendude ja eelkõige Londonist lähtuvate lendude valdkonnas piisava konkurentsi.
56. Finantsteenuste sektoris muutis komisjon kohe debiteeritavate maksekaartidega tehtavatele piiriülestele tehingutele EMPs ja riigisisestele tehingutele üheksas EMP riigis kohaldatavate mitmepoolsete vahendustasudega seoses Visa poolt võetud kohustused siduvaks,⁴⁸ viies need kooskõlla 1. aprillil 2009 MasterCardi võetud ühepoolsete kohustustega⁴⁹ ja makseviiside suhtes kohaldatava nn *merchant indifference* meetodiga.
57. Komisjon võttis ka vastu oma esimese konkurentsieeskirjade rikkumist käsitleva otsuse tervishoiuteenuste turul. Komisjon määras Prantsusmaa apteekrite liidule 5 miljoni euro suuruse trahvi,⁵⁰ mõistes hukka tema käitumise Prantsusmaa biomeditsiiniliste analüüside turul.

1.2.5. *Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 102 kohaldamine: turgu valitseva seisundi kuritarvitamine*

58. Komisjon jätkas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 102 kohaste täitemeetmete rakendamist eelkõige energiasektoris, milles ta tegi neli otsust, ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia sektoris, milles ta algatas mitu menetlust.
59. Energiasektoris rakendas komisjon oma 2007. aasta energiasektori uuringu alusel järeelmeetmeid, võttes vastu neli suurt konkurentsieeskirjade rikkumist käsitlevat otsust, millega muudeti siduvaks ettevõtjate poolt võimaliku rikkumise lõpetamiseks väljapakutud kohustused. Need on seotud Prantsusmaa, Rootsi, Saksamaa ja Itaalia turgu valitsevate ettevõtjatega, kes takistasid energiaturule juurdepääsu eri meetmetega, sõlmides näiteks edasimüügi piiranguid sisaldavad pikaajalised tarnelepingud või piirates energiavõrgustike transpordi- või ekspordivõimsust⁵¹.
60. Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia turul algatas komisjon menetluse IBMi vastu seoses turgu valitseva seisundi võimaliku kuritarvitamisega suurarvutite turul ja Google Inc'i vastu seoses turgu valitseva seisundi võimaliku kuritarvitamisega internetipõhiste otsingute ning internetireklaami ja selle vahendamise turul. Komisjon algatas kaks esialgset uurimist Apple'i äritegevuse suhtes seoses iPhone'iga. Mõlemad uurimised lõpetati pärast seda, kui Apple tegi ettepaneku, et muudab oma kõnealust tegevust⁵².

⁴⁷ Juhtum COMP/39596: *BA/AA/IB*. Vt pressiteade IP/10/936 ja märgukiri MEMO/10/330, 14.7.2010.

⁴⁸ Juhtum COMP/39398: *Visa mitmepoolsed vahendustasud*. Vt pressiteade IP/10/1684, 8.12.2010.

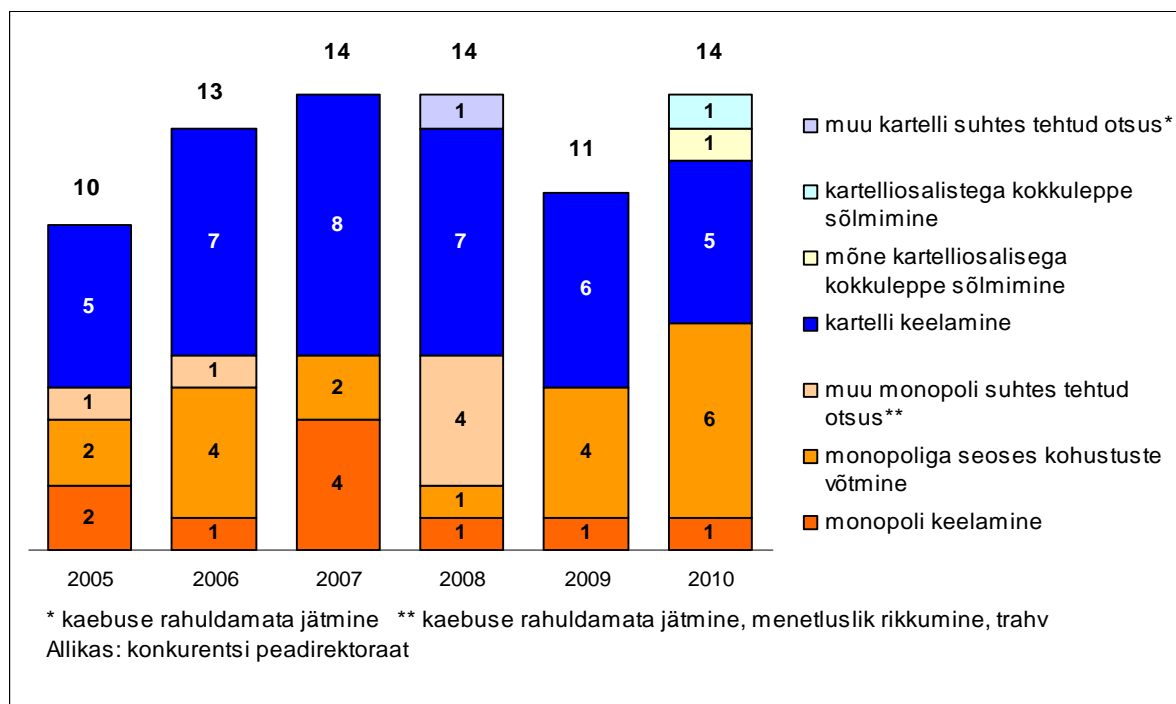
⁴⁹ Juhtum COMP/34579: *MasterCard*. Vt pressiteade IP/09/515, 1.4.2009.

⁵⁰ Juhtum COMP/39510: *ONP*. Vt pressiteade IP/10/1683, 8.12.2010.

⁵¹ Vt allpool punkt 2.2.

⁵² Vt allpool punkt 2.4.

Monopolide ja kartellidega seotud täiteotsuste arv aastate ja otsuseliikide kaupa, 2005–2010

1.3. Ühinemiste kontroll

61. 2010. aastal oli teatatud ühinemiste arv majanduskriisi tõttu väike. Komisjonile teatati sel aastal kokku 274 tehingust; 16 otsuse puhul kehtestati teatavad tingimused ja ühtegi keelavat otsust sellel aastal ei tehtud. Enamik teatatud ühinemisi kiideti tingimusteta heaks nii tavamenetluse kui ka lihtsustatud menetluse alusel; lihtsustatud menetluse alusel kiideti heaks 55 % teadetest.
62. Komisjon võttis 2010. aastal pärast põhjalikku analüüsi 2. etapi uurimise käigus, mis hõlmasid järgmisi ühinemisi: Oracle / Sun Microsystems⁵³ (vt allpool punkt 2.4), Monsanto / Syngenta⁵⁴ ja Unilever / Sara Lee Body⁵⁵, vastu kolm otsust.
63. Komisjon kiitis 17. novembril 2010 pärast põhjalikku uurimist heaks Ameerika Ühendriikide äriühingu Monsanto ülemaailmse päevalilleaseemnete äri omandamise Šveitsis asuva Syngenta poolt, tingimusel et loovutatakse Monsanto päevalillehübriidid, mida müüakse või katsetatakse ametlikult Hispaanias ja Ungaris, ning kõnealuste hübriidide loomisel kasutatud või praegu Hispaania ja Ungari jaoks hübriidide loomisel kasutatavad emasliinid.
64. Komisjon kiitis samal kuupäeval teatavatel tingimustel heaks ka Ameerika Ühendriikide ettevõtja Sara Lee Corp'i kehahooldustoodete ja pesuvahendite äri kavandatud omandamise Inglise-Madalmaade esmatarbekaupade tootja Unilever'i poolt. Komisjoni põhjalik uurimine näitas, et ühinemine annab Unileverile väga

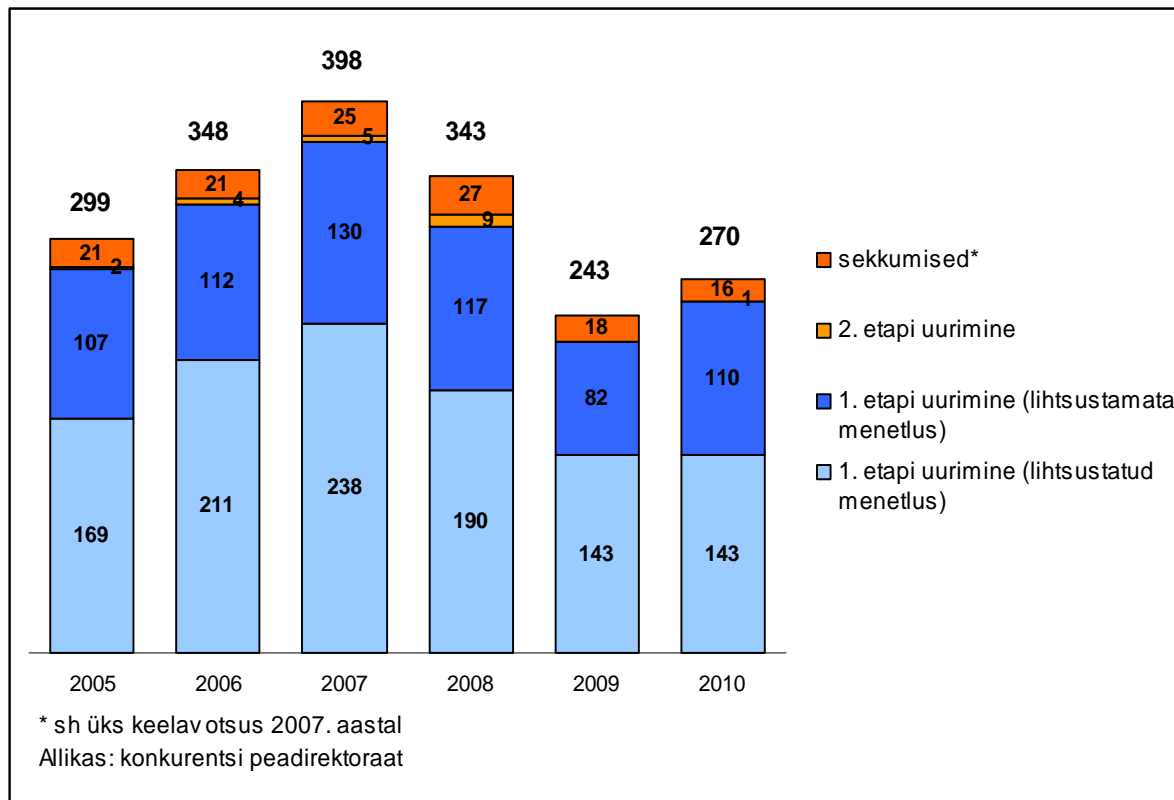
⁵³ Juhtum COMP/M.5529: *Oracle / Sun Microsystems* (ELT C 91, 9.4.2010, lk 7).

⁵⁴ Juhtum COMP/M.5675: *Syngenta / Monsanto päevalilleaseemne äri*. Vt pressiteade IP/10/1515, 17.11.2010.

⁵⁵ Juhtum COMP/M.5658: *Unilever / Sara Lee Bodycare*. Vt pressiteade IP/10/1514, 17.11.2010.

tugeva juhtpositsiooni mitmel deodorantide turul, kuna ta ühendab poolte kaubamärgid, eelkõige Sanex'i Dove'i ja Rexona'ga, mis praegu konkureerivad üksteisega. Probleemide lahendamiseks tegid ühinevad pooled ettepaneku loobuda Sara Lee Sanexi kaubamärgist ja sellega seotud äritegevusest Euroopas.

Ühinemiste kohta tehtud lõplike otsuste arv aastate ja liikide kaupa, 2005–2010

1.4. Riigiabi kontroll

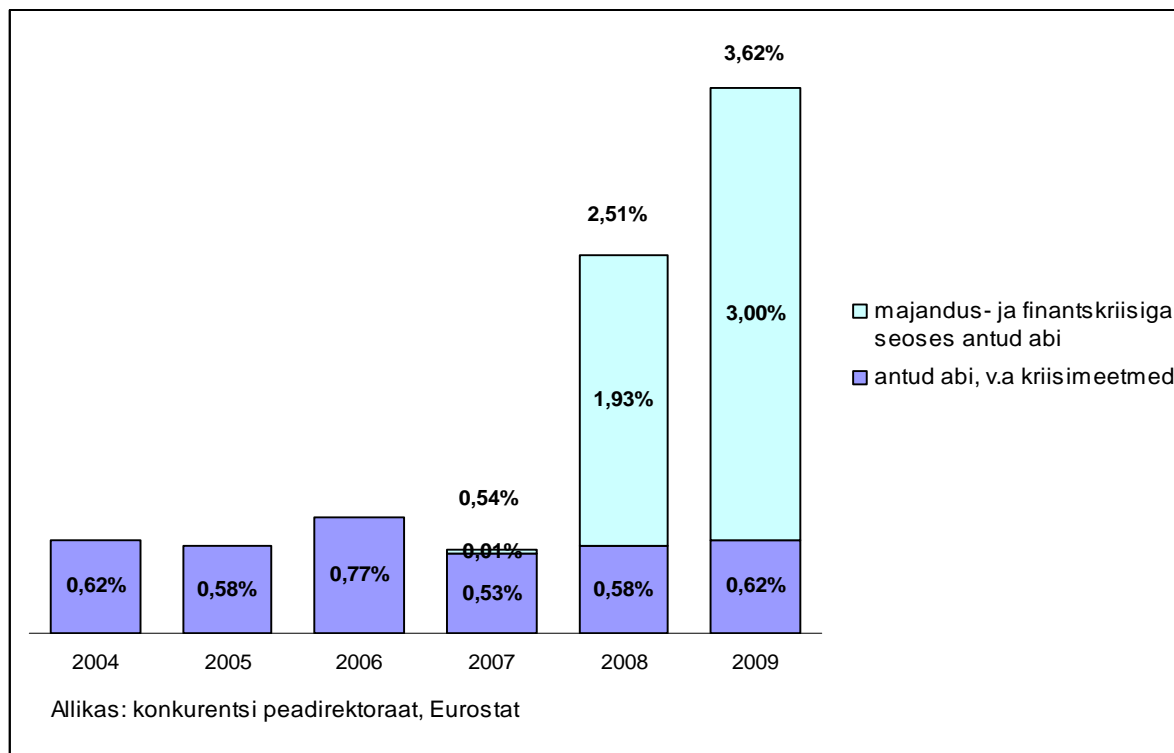
65. Enamik 2010. aastal heakskiidetud abimeetmetest oli seotud selliste üleeuroopalist huvi pakkuvate horisontaalsete eesmärkidega nagu kultuuri edendamine ja kultuuripärandi säilitamine, piirkondlik ühtekuuluvus, keskkonnakaitse, teadus- ja arendustegevus ning innovatsioon ja loodusõnnetuse tekitatud kahju hüvitamine, olenemata majandus- ja finantskriisiga seotud abist. Liikmesriigid kasutasid laialdaselt ära võimalused, mida neile anti üldise grupierandi määrusega,⁵⁶ mille kohaselt võib määruse kriteeriumidele vastavaid meetmeid rakendada neist komisjoni eelnevalt teavitamata. 2010. aastal teatasid liikmesriigid komisjonile 414 sellise uue meetme kehtestamisest.
66. Heakskiidetud abisummad esitatakse üheaastase viivitusega kaks korda aastas avaldatavas riigiabi tulemustabelis. Abi kogusumma, v.a kriisimeetmed, moodustas 2009. aastal 0,62 % SKPst (73,2 miljardit eurot), olles veidi suurem kui 2008. aastal

⁵⁶ Komisjoni määrus (EÜ) nr 800/2008, 6. august 2008, EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnustatakse ühisturuga kokkusobivaks (üldine grupierandi määrus) (ELT L 214, 9.8.2008, lk 3).

(0,58 % SKPst). Keskmiselt 84 % tööstusele ja teenustele antud abist suunati ühist huvi pakkuvate horisontaalsete eesmärkide saavutamiseks⁵⁷.

67. 2010. aasta oli lihtsustamispaketi rakendamise esimene täisaasta. Kõnealune pakett koosneb parimate tavade juhendist⁵⁸ ja teatisest lihtsustatud korra kohta,⁵⁹ kusjuures mõlema dokumendi eesmärk on parandada riigiabimenetluste tõhusust, läbipaistvust ja prognoositavust. Parimate tavade juhendi esimesed tulemused olid julgustavad, eelkõige seoses kaebuste menetlemisega, sest kaebuse esitajaid teavitati üha rohkem nende kaebuse seisust.

Liikmesriikide antud riigiabi osakaal (%) ELi SKPst, 2004–2009⁶⁰

⁵⁷ Riigiabi tulemustabel – 2010. aasta sügisel ajakohastatud andmed (KOM(2010) 701).

⁵⁸ Parimate tavade juhend riigiabi kontrollimenetluste teostamiseks (ELT C 136, 16.6.2009, lk 13–20).

⁵⁹ Komisjoni teatis lihtsustatud korra kohta teatavate riigiabi liikide käsitlemisel (ELT C 136, 16.6.2009, lk 3–12).

⁶⁰ Abi kogusumma hõlmab tootmis-, teenindus-, söe-, põllumajandus- ja kalandussektorile ning osale transpordisektorist antud abi, kuid selle hulka ei ole arvatud võrreldavate andmete puudumise tõttu raudteesektorile antud abi ja üldist majandushuvi pakkuvate teenuste hüvitamiseks antud abi. Abisumma väljendab abi osakaalu riigiabimeetmes (või tagatiste ja laenude puhul toetuse brutoekvivalenti), mitte liikmesriikide kasutatud abisummasid käsitlevas punktis 35 esitatud summasid. Liikmesriikide antud riigiabi kogusummade muutumise kohta vt täpsemalt „Riigiabi tulemustabel – 2010. aasta sügisel ajakohastatud andmed” (KOM(2010) 701).

1.4.1. Horisontaalne riigiabi

Regionaalabi

68. Komisjon vaatas vastavalt aastateks 2007–2013 kehtestatud regionaalabi suunistele⁶¹ läbi riigiabi saamise õiguse ja abi ülemmäära statistilise mõju piirkondades, mida loetakse üleminekuetapis Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti a kohaselt abisaavateks piirkondadeks. Komisjon kiitis ka artikli 107 lõike 3 punkti c alusel heaks riikide regionaalabi kaartide muudatused, mis olid seotud teatavate regionaalabi saamise õigusega piirkondadega ja millest teavitasiid kolm liikmesriiki (Prantsusmaa, Iirimaa ja Itaalia).
69. Komisjon kiitis 2010. aastal heaks regionaalabi andmise kuuele suurele investeerimisprojektile. Neli neist viiakse ellu fotogalvaanikasektoris – kolm Saksamaal ja üks Hispaanias⁶² – ülejäänud investeerimisprojektid viiakse ellu mehaanikatööstuses Saksamaal ja Itaalias⁶³. Lisaks sellele kiideti heaks viis sihtotstarbelist abimeedet, mille alusel tehakse üksikute ettevõtjate heaks investeringuid aastateks 2007–2013 kehtestatud regionaalabi kaartides kindlaksmääratud piirkondades, ning kümme regionaalabi kava, millest viis hõlmasid äärepoolsemaid piirkondi. Komisjon lõpetas 2010. aastal kolm ametlikku uurimist, neist ühe positiivse otsusega⁶⁴ ja kaks – mis olid seotud ebaseadusliku VKE lisatoetuse andmisega Sovello AG⁶⁵ ning ühisturuga kokkusobimatu abimeetme rakendamisega Fri-el Acerra kasuks⁶⁶ – negatiivse otsusega; negatiivsed otsused tehti stimuleeriva mõju puudumise ja ebapiisava piirkondliku panuse tõttu.

Keskkonnaabi

70. Komisjon kiitis heaks mitu meetet, mis olid mõeldud energia säästmise ja taastuvenergia tootmise toetamiseks vastavalt keskkonnakaitseks antavat abi käsitlevatele suunistele⁶⁷. Üha suurem osa neist teadetest hõlmas suhteliselt suurt individuaalset abi (üle 7,5 miljoni euro investeerimisabi ettevõtja kohta) ja nende suhtes kohaldati riigiabi analüüsi majanduslikuma lähenemisviisi osana põhjalikku majanduslikku hindamist. Heakskiidetud abikavade alusel anti abi peamiselt taastuvenergia ning süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise projektidele.

Teadus- ja arendustegevus ning innovatsioon

71. Innovatsioon on Euroopa 2020. aasta strateegias kesksel kohal ja juhtalgatuses „Innovaatiline liit”⁶⁸ kirjeldatakse üldjoontes vajadust parandada innovatsiooni rahastamist Euroopas, et toetada selle tulemuslikkust. Ühenduse teadus- ja

⁶¹ Regionaalabi suunised aastateks 2007–2013 (ELT C 54, 4.3.2006, lk 13–44).

⁶² Juhtumid N641/2009: *Solibro GmbH*, N221/2009: *Wacker Chemie AG*, N237/2010: *Sovello3* ja N285/2009: *Silicio Solar*.

⁶³ Juhtumid N261/2009: *Liebherr MCCtec Rostock GmbH* ja N27/2010: *Veronas asuv Fiat Powertrain Technologies*.

⁶⁴ Juhtum C34/2008: *Deutsche Solar AG*.

⁶⁵ Juhtum C27/2008: *Sovello AG* (endine EverQ) VKE lisatoetus (ELT L 167, 1.7.2010, lk 21–38).

⁶⁶ Juhtum C8/2009: *Fri-el Acerra s.r.l.*

⁶⁷ Keskkonnakaitseks antavat riigiabi käsitlevad ühenduse suunised (ELT C 82, 1.4.2008, lk 1).

⁶⁸ Vt teatis „Innovaatiline liit” (KOM(2010) 546 (lõplik)).

arendustegevuse ning innovatsiooni raamistik⁶⁹ toetab seda eesmärki, aidates liikmesriikidel riigiabi paremini suunata asjaomaste turutõrgete kõrvaldamiseks. Komisjon kinnitas 2010. aastal selle raamistiku alusel heaks 12 abikava kogueelarvega üle 5 miljardi euro ja otsustas algatada ametliku uurimismenetluse ühe juhtumi suhtes, mille kohta esitatud teade seejärel tagasi võeti. Viis neist heakskiidetud abikavadest olid täielikult teadus- ja arendustegevuse kavad, neli olid innovatsiooni abikavad ja neli olid segakavad. Lisaks otsustas komisjon pärast põhjalikku majanduslikku hindamist mitte esitada vastuväiteid kümne eraldi teatamise kohustusega suure teadus- ja arendustegevuse projekti puhul, mis hõlmasid biometaanii uusi tootmisprotsesse, komposiitmaterjalide kasutamist õhusõidukite tarindite konkreetsete osade valmistamiseks ja pooljuhtseadmete litograafiat. Peale selle teostas ta järelevalvet teabe üle, mis esitati seoses abiga 52 muule teadus- ja arendustegevuse projektile, mille väärtus oli suurem kui 3 miljonit eurot, kuigi nende projektide suhtes ei kohaldatud eraldi teatamise kohustust.

72. Lisaks sellele esitati üldise grupierandi määruse alusel 40 abikava alusuuringute toetamiseks, 91 abikava rakendusuuringu toetamiseks ja 86 abikava tootearenduse toetamiseks. Liikmesriigid kasutasid üldist grupierandi määrust ka innovatsiooniga seotud meetmete puhul, millest 42 olid seotud VKEde tööstusomandiõigustega, 21 noorte innovaatiliste ettevõtetega, 24 innovatsiooni nõuandeteenuste ja innovatsiooni toetavate teenustega ning 11 kõrge kvalifikatsiooniga töötajate laenamisega.

Abi riskikapitali edendamiseks

73. VKEdeesse tehtavate riskikapitaliinvesteeringute valdkonnas kiitis komisjon riskikapitalisuuniste⁷⁰ alusel heaks seitse riskikapitalikava, mille kogueelarve oli 380 miljonit eurot. Kolm neist ei vastanud „safe-harbour” preemiat käsitlevatele sätetele ja nende suhtes kohaldati põhjalikku hindamist. Lisaks rakendati 2010. aastal 11 täiendavat abikava üldise grupierandi määruse alusel, mida osa liikmesriike kasutas üha enam ka riskikapitali puhul.

1.4.2. Abi söe- ja põllumajandussektorile

74. Võttes arvesse kehtiva määruse aegumist 2010. aasta lõpus,⁷¹ võttis nõukogu komisjoni 2010. aasta juulis esitatud ettepaneku alusel 10. detsembril 2010 vastu otsuse konkurentsivõimete söekaevanduste sulgemise soodustamiseks antava riigiabi kohta⁷². Liikmesriigid saavad anda riigiabi söetootmise toetamiseks, kui on olemas sulgemiskava, mille lõpptähtaeg on hiljemalt 31. detsember 2018, ja kaevanduste sulgemisega seotud erakorraliste kulude (sotsiaalabi, kaevandustes keskkonna taastamine ja heitvee ärajuhtimine) katmiseks kuni 2027. aastani.

⁶⁹ Ühenduse raamistik teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi kohta (ELT C 323, 30.12.2006, lk 1–26).

⁷⁰ Ühenduse suunised väikestesse ja keskmise suurusega ettevõtetesse tehtavatele riskikapitaliinvesteeringutele antava riigiabi kohta (ELT C 194, 18.8.2006, lk 2).

⁷¹ Nõukogu määrus (EÜ) nr 1407/2002, 23. juuli 2002, mis käsitleb söetööstusele antavat riigiabi (EÜT L 205, 2.8.2002, lk 1–8).

⁷² Nõukogu otsus, 10. detsember 2010, konkurentsivõimete söekaevanduste sulgemise soodustamiseks antava riigiabi kohta (ELT L 336, 21.12.2010, lk 24–29).

75. Komisjon hindab põllumajandus- ja metsandussektorile antud riigiabi ühenduste suuniste alusel riigiabi kohta põllumajandus- ja metsandussektoris aastateks 2007–2013⁷³. Komisjon registreeris 2010. aastal 214 uut riigiabijuhtumit ja võttis vastu 161 otsust.

1.4.3. Riigiabi reguleerivate õigusaktide täitmise tagamine liikmesriikide kohtutes

76. Hiljutise uuringu⁷⁴ kohaselt algatatakse liikmesriikide kohtutes üha rohkem kohtuasju, mis on seotud riigiabiga. Komisjon jätkas 2010. aastal jõupingutusi, et parandada riigiabieeskirjade täitmise eraõiguslikku tagamist liikmesriikide tasandil, pöörates suurt tähelepanu teabevahetuse suurendamisele liikmesriikide kohtunikega. 2010. aasta oktoobris avaldas ta käsiraamatu „ELi riigiabiõiguse täitmise tagamine liikmesriikide kohtutes”,⁷⁵ et aidata liikmesriikide kohtunikel menetleda riigiabi juhtumeid.

1.4.4. Riigiabimeetmete järelkontroll

77. Komisjon algatas riigiabieeskirjade tõhusa täitmise tagamiseks alates 2006. aastast üldise grupierandi määruse või heakskiidetud abikavade alusel rakendatavate teavitamata abimeetmete korrapärase järelkontrolli. 2010. aastal hõlmas järelkontroll üldise grupierandi määruse reguleerimisalasse kuuluvaid meetmeid ning abi, mida oli antud riskikapitalina, transpordisektorile, lairiba valdkonnale kultuurile ja laevaehitussektorile. Esimese järelkontrolli tulemused näitavad, et abikavad ja grupierandi määrused toimivad rahuldavalt. Vähestel juhtudel tuvastati sisulised või menetluslikud probleemid.

1.4.5. Tagasinõudmispoliitika

78. Kui ebaseaduslikult antud abi kuulutatakse ühisturuga kokkusobimatuks, on komisjonil õigus abi andnud liikmesriigilt nõuda abi tagasinõudmist varasema turuolukorra taastamise eemärgil. Tagasinõutud lubamatu ja ühisturuga kokkusobimatu abi summa suurenes 2,3 miljardilt eurolt 2004. aasta detsembris 10,9 miljardi euronni 2010. aasta detsembris⁷⁶. Lubamatu ja ühisturuga kokkusobimatu ning tagasinõudmisele kuuluva abi osakaal vähenes vastavalt 75 %-lt 14 %-ni.

79. Komisjon algatas oma otsuste parema täitmise tagamiseks 2010. aastal artikli 108 lõike 2 alusel⁷⁷ menetluse kolme juhtumi suhtes ja artikli 260 lõike 2 alusel⁷⁸ ühe juhtumi suhtes ning seega menetleti korraga 26 juhtumit. Komisjonil oli 2010. aasta lõpus menetluses 41 aktiivset tagasinõudmisjuhtumit.

⁷³ Ühenduse suunistes riigiabi kohta põllumajandus- ja metsandussektoris aastateks 2007–2013 (ELT C 319, 27.12.2006, lk 1).

⁷⁴ 2009. aasta uuring riigiabiõiguse täitmise tagamise kohta liikmesriikide tasandil, kättesaadav veebiaadressil: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/enforcement_study_2009.pdf.

⁷⁵ Kättesaadav veebiaadressil: http://ec.europa.eu/competition/publications/state_aid/national_courts_booklet_en.pdf.

⁷⁶ Need summad ei sisalda põllumajandus-, kalandus- ja transpordisektorites antud riigiabi.

⁷⁷ Artikli 108 lõike 2 kohaste meetmete eesmärk on mõista liikmesriik hukka riigiabi tagasinõudmise otsuse täitmatajätmise eest.

⁷⁸ Artikli 260 lõike 2 kohased meetmed on rikkumismenetlused, mille eesmärk on mõista liikmesriik hukka Euroopa Kohtu otsuse täitmatajätmise eest, ja nendega võib kaasneda trahvide määramine.

2. VALDKONNASISENE ARENG

2.1. Finantsteenused

80. Finants- ja majanduskriis mõjutas ELi finantssektorit ka 2010. aastal. 2008. aastal kehtestatud ajutist reguleerivat raamistikku pikendati 2011. aastani ja sätestati rangemad tingimused. Konkurentsieeskirjade täitmisel asetati 2010. aastal põhirõhk kõnealuse raamistiku rakendamisele, eelkõige abisaanud finantseerimisasutuste ümberkorraldamise valdkonnas⁷⁹.
81. Komisjon jälgis siiski tähelepanelikult ka muid konkurentsipoliitikaga seotud probleeme, mis mõjutavad asjaomast sektorit. Komisjon muutis kohe debiteeritavate maksekaartidega tehtavatele piiriülestele tehingutele EMPs ja riigisisestele tehingutele üheksas EMP riigis⁸⁰ kohaldatavate mitmepoolsete vahendustasudega seoses Visa Europe'i poolt 2010. aasta aprillis pakutavad kohustused ja läbipaistvusmeetme kohaldamise⁸¹ õiguslikult siduvaks. Kooskõlas varasemate MasterCardi pakutud ühepoolsete kohustustega⁸² vähendati Visa Europe'i kõnealuste tehingute mitmepoolse vahendustasu maksimaalset kaalutud keskmist 0,20 %-ni. Kohustusi hinnati nn *merchant indifference* meetodi alusel, millega püütakse kehtestada sellised mitmepoolsed vahendustasud, mille puhul ei ole ettevõtja jaoks oluline, kas makstakse kohe debiteeritava maksekaardiga või sularahas. Komisjon otsustas, et Visa Europe'i väljapakutud mitmepoolse vahendustasu määr tuleks muuta siduvaks, ja lõpetas menetluse nende kohustuste alla kuuluvaid konkreetseid mitmepoolseid vahendustasusid käsitlevas osas, samal ajal kui juhtumi ülejäänud osa (sh mitmepoolsed vahendustasud krediitkaartide korral) menetlemine jätkub.
82. Ühtsele euromaksete piirkonnale (SEPA) pöörati monopolidevastase võitluse edendamisel finantsteenuste valdkonnas 2010. aastal jätkuvalt erilist tähelepanu, eelkõige Euroopa Maksenõukoguga peetava mitteametliku dialoogi kaudu. Näiteks selgitati, et SEPAGA kooskõlas olevad kaardisüsteemid ei pea hõlmama SEPA territooriumi kõiki 32 riiki, andes sellega uutele kaardisüsteemidele reaalse võimaluse turule siseneda. Lisaks võttis komisjon 16. detsembril 2010 vastu ettepaneku määruse kohta, millega kehtestatakse eurodes tehtavatele krediidikorraldustele ja otsearveldustele tehnilised nõuded⁸³. See sisaldab sätteid, millega keelatakse pärast üleminekuperioodi kohaldada SEPA otsearvelduste korral mitmepoolseid vahendustasusid üksikutele tehingutele, kuid lubatakse teatavatel tingimustel kohaldada mitmepoolseid vahendustasusid selliste tehingute puhul, mis lükatakse tagasi.
83. Komisjon esitas 15. septembril 2010 ettepaneku võtta vastu määrus börsiväliste tuletisinstrumentide, kesksete vastaspoolte ja kauplemisteabehoidlate kohta,⁸⁴ mis

⁷⁹ Vt allpool punkt 1.1.

⁸⁰ EMP riikides, kus omamaiseid mitmepoolseid vahendustasusid kohaldatakse muude mitmepoolsete vahendustasude puudumise tõttu või kus Visa Europe on need otse kehtestanud.

⁸¹ Juhtum COMP/39398: *Visa mitmepoolsed vahendustasud*. Vt pressiteade IP/10/1684, 8.12.2010.

⁸² Juhtum COMP/34579: *MasterCard*. Vt pressiteade IP/09/515, 1.4.2009.

⁸³ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse eurodes tehtavatele krediidikorraldustele ja otsearveldustele tehnilised nõuded ja muudetakse määrust (EÜ) nr 924/2009 (KOM(2010) 775 (lõplik), 2010/373 COD).

⁸⁴ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus börsiväliste tuletisinstrumentide, kesksete vastaspoolte ja kauplemisteabehoidlate kohta (KOM(2010) 484/5, 2010/0250 COD).

sisaldab mitut meedet, millega püütakse suurendada börsiväliste tuletisinstrumentide turu turvalisust ja tõhustada finantsjärelevalvet. Sellega nähakse ette kesksete vastaspoolte ühtne raamistik ELis ja selles sätestatakse tingimused koostalitluskokkulepete sõlmimiseks kesksete vastaspoolte vahel rahas arveldatavate instrumentide puhul. Koostalitluskokkulepped peaksid olema konkurentsi seisukohast tervitatavad, sest nad annavad klientidele valikuvõimaluse ja võimaldavad kesksel vastaspooltel koondada kliiringu ühte üksusesse.

84. Pärast kõiki huvitatud turuosalisi ja liikmesriikide konkurentsiasutusi hõlmanud 2,5-aastast läbivaatamist võttis komisjon 24. märtsil 2010 vastu uue kindlustussektori grupierandi määruse,⁸⁵ milles käsitletakse ühiseid andmekogusid, tabeleid ja uuringuid ning teatavat liiki riskide ühist katmist (koondised) kindlustussektoris. Komisjon otsustas uues grupierandi määrukses mitte uuendada varasemas määrukses käsitletud nelja liiki koostööst kahte, nimelt kindlustuslepingute tüüptingimusi ja turvaseadmeid hõlmavaid kokkuleppeid, mida praegu käsitletakse uutes, 2010. aastal vastuvõetud horisontaalseid kokkuleppeid käsitlevates suunistes.
85. Finantssektoris toimus 2010. aastal vähe ühinemisi. Komisjon uuris ühinemisjuhtumeid jaepangandusteenuste sektoris,⁸⁶ varahaldussektoris⁸⁷ ja investeerimisfondide teenuste sektoris⁸⁸. Mitu juhtumit tulenes finantskriisi olukorras vastu võetud ümberkorraldusabi andmise otsustest⁸⁹.

2.2. Energeetika ja keskkond

86. Komisjon esitas 2010. aasta novembris Euroopa 2020. aasta strateegia juhtalgatuse „Ressursitõhus Euroopa”⁹⁰ raames oma järgmise kümne aasta energiastrateegia. Avatud ja konkurentsivõimeline ühtne turg energiasektoris peaks aitama edendada turvalist ja jätkusuutlikku energiavarustust konkurentsivõimeliste hindadega, toetades taastuvenergia kiiret arengut ning edendades uute keskkonnasäästlike tehnoloogiate väljatöötamist.
87. Komisjon jätkas 2010. aastal oma 2007. aasta energiasektori uuringu alusel järeelmeetmete rakendamist, võttes vastu neli suurt konkurentsieeskirjade rikkumist käsitlevat otsust, millega ta muutis siduvaks ettevõtjate poolt võimaliku rikkumise lõpetamiseks väljapakutud kohustused. Kõnealused kohustused peaksid avaldama suurt struktuurilist mõju konkurentile energia siseturul.

⁸⁵ Komisjoni määrus (EÜ) nr 267/2010, 24. märts 2010, Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamise kohta teatavat liiki kokkulepete, otsuste ja kooskõlastatud tegevuse suhtes kindlustussektoris (ELT L 83, 30.3.2010, lk 1–7).

⁸⁶ Juhtumid COMP/M.5948: *Santander / Rainbow* ja COMP/M.5960: *Crédit Agricole / Cassa di Risparmio della Spezia / Agences Intesa Sanpaolo*.

⁸⁷ Juhtum COMP/M.5580: *Blackrock / Barclays Global Investors UK Holdings*.

⁸⁸ Juhtumid COMP/M.5728: *Credit Agricole / Société Générale Asset Management* ja COMP/M.5726: *Deutsche Bank / Sal. Oppenheim*.

⁸⁹ Juhtumid COMP/M.5948: *Santander / Rainbow* ja COMP/M.5968: *Advent / Bain capital / RBS Worldpay*.

⁹⁰ Vt komisjoni teatised „Ressursitõhus Euroopa” (KOM(2011) 21 (lõplik)) ja „Energia 2020: säästva, konkurentsivõimelise ja kindla energia strateegia” (KOM(2010) 639 (lõplik)).

88. EDFi-poolse tarbijate turulepääsu piiramise juhtumi⁹¹ puhul kahtlustas komisjon, et EDF võib olla kuritarvitanud oma turgu valitsevat seisundit Prantsusmaal, sõlmides tarnelepingud, mis piirasid oma ulatuse, kestuse ja välistava laadi tõttu turulepääsu, ja lisades oma tarnelepingutesse edasimüügi piirangud. EDF tegi ettepaneku, et tagab kümne aasta vältel muude tarnijate võimaluse konkureerida igal aastal EDFi ja Prantsusmaa suurte tööstusettevõtete vaheliste lepingutega hõlmatud elektrienergiast keskmiselt 65 % ulatuses ning piirab suurte tööstusettevõtetega sõlmitavate uute lepingute kestuse viie aastani. Lisaks võttis EDF kohustuse kõrvaldada oma tarnelepingutest kõik edasimüügi piirangud ja abistada elektrienergiat edasi müüa soovivaid kliente. Need kohustused pidid jõustuma 1. juulil 2010, kuid jõustumine lükati edasi 1. jaanuarile 2011.
89. Svenska Kraftnäti (SvK) juhtumi⁹² puhul kahtlustas komisjon, et SvK võib olla kuritarvitanud oma turgu valitsevat seisundit Rootsi põhivõrkude turul, sest piiras põhivõrkude ekspordivõimsust, et vähendada oma võrgu ülekoormust ja reserveerida omamaine elektrienergia sisetarbimiseks. SvK tegi ettepaneku, et tegutseb Rootsi energiaturul alates 1. novembrist 2011 mitme paindliku pakkumisvööndi alusel. See võimaldab kohandada elektrienergia müüki olemasolevate ülekandevõimsustega pigem turuhindade kui suvaliste meetmete kaudu.
90. E.ON Gas'i juhtumi⁹³ puhul selgus komisjoni uurimismenetlusest, et E.ON reserveeris pikaks ajaks suurima osa oma maagaasi ülekandevõrgu sisendmahust, takistades seega tõenäoliselt muid gaasitarnijad Saksamaa gaasiturule sisenemast. Komisjon jõudis esialgsele seisukohale, et pikaajalise reserveerimisega võidi rikkuda turgu valitseva seisundi kuritarvitamist käsitlevaid ELi eeskirju. E.ON võttis kohustuse vabastada 2010. aasta oktoobriks ligikaudu 15 % oma gaasivõrkude sisendmahust. Alates 2015. aasta oktoobrist vähendab E.ON veelgi oma sisendmahu reserveerimist Saksamaa NetConnecti võrgus 50 %-ni ja E.ONi väikese kütteväärtusega gaasi võrgus 54 %-ni torujuhtme võimsusest.
91. ENI juhtumi⁹⁴ puhul avaldas komisjon kahtlust, et ENI võib olla kuritarvitanud oma turgu valitsevat seisundit gaasi ülekande turudel, keeldudes andmast konkurentidele juurdepääsu ülekandevõrgus kasutamata võimsusele, andes juurdepääsu ebapraktilised viisil ja piirates strateegiliselt investeeringute tegemist ENI rahvusvahelisse torujuhtmesüsteemi. ENI-l võis olla ka stiimul oma konkurentide turulepääsu piiramiseks, et kaitsta järgneval gaasiturul saadavat müügikasumit. ENI võttis kohustuse loovutada struktuuraalselt oma rahvusvaheline ülekandetegevus seoses Venemaalt ja Põhja-Euroopast Itaaliasse imporditava maagaasiga.
92. Komisjon uurib alatatud uurimiste raames endiselt abi, mida anti reguleeritud elektrienergiatariifide kujul Prantsusmaal ja Hispaanias. Reguleeritud tariifide kaudu võidakse anda elektrienergia lõppkasutajatele põhjendamatuid hinnasoodustusi ja need võivad põhjustada turu sulgemise konkurentide eest. Enamikus liikmesriikides on keskmise suurusega ja suurtele ettevõtjatele kehtivad reguleeritud tariifid kaotatud või neid vähendatakse järk-järgult. Prantsusmaa kaotab keskmise suurusega ja

⁹¹ Juhtum COMP/39386: *pikaajalised elektrienergialepingud Prantsusmaal* (ELT C 133, 22.5.2010, lk 5–6).

⁹² Juhtum COMP/39351: *Rootsi põhivõrkude vahelised ühendused* (ELT C 142, 1.6.2010, lk 28–29).

⁹³ Juhtum COMP/39317: *gaasiturul sulgemine E.On'i poolt*. Vt pressiteade IP/10/494, 4.5.2010.

⁹⁴ Juhtum COMP/39315: *ENI*. Vt pressiteade IP/10/1197, 29.9.2010.

suurtele ettevõtjatele kehtivad reguleeritud tariifid järk-järgult 2015. aastaks elektrienergia turu reformi raames (*loi Nome*), mida kavatakse rakendada alates 2011. aastast. Hispaania kaotas sellised tariifid 2009. aastal.

93. Komisjon kiitis keskkonnakaitseks antavat abi käsitlevate horisontaalsete suuniste⁹⁵ alusel heaks mitu meetet, millega toetatakse energiasäästu, taastuvenergia tootmist ja saastatud alade puhastamist. Eelkõige kiitis komisjon heaks investeerimisabi andmise ühele Saksamaa terasetootjale innovaatiliste tootmisprotsesside rakendamiseks ja investeerimisabi andmise teisele Saksamaa terasetootjale terasetootmise käigus eralduva gaasi ringlussevõtmiseks⁹⁶. Komisjon kiitis heaks investeerimisabi andmise biomassikatla ehitamiseks Prantsusmaal⁹⁷ ning soojus- ja elektrienergia efektiivse koostootmise jaama ehitamiseks Austrias⁹⁸. Samuti kiitis komisjon heaks abi andmise kahe saastatud piirkonna puhastamiseks Austrias⁹⁹.
94. Komisjon uuris kaht individuaalset abikava, mille raames anti abi süsinikdioksiidi tööstusliku kogumise ja säilitamise näidisprojektidele. Komisjon kiitis heaks investeerimisabi andmise Rotterdami elluviidavale süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise näidisprojektile, mille raames kogutakse ja säilitatakse elektrienergia tootmisel vabanevat süsinikdioksiidi tühjaks ammutatud gaasimaardlas¹⁰⁰. Samuti kiitis komisjon heaks investeerimisabi andmise Hollandi elektritootja projektile, mille raames katsetatakse süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise tehnoloogiat söe gaasistamise protsessis¹⁰¹.
95. Elektrienergia varustuskindluse valdkonnas kiitis komisjon heaks abi andmise 400 MW võimsusega soojusjaama ehitamiseks Lätis,¹⁰² võttes arvesse mitut eritegurit, sh Läti energiaturu isoleeritus, Läti suurenev sõltuvus maagaasist ja Leedu Ignalina tuumaelektrijaama sulgemine 2009. aasta lõpus. Komisjon kiitis heaks ka Madalmaade abikava, mille raames toetatakse maksusoodustuste abil investeringute tegemist Madalmaade mandrilaval Põhjameres asuvate väikeste gaasimaardlate uurimisse ja kasutamisse¹⁰³. Ta kiitis heaks Hispaania abikava, mille alusel kavatakse maksta elektritootjatele hüvitist kohaliku söe kasutamise eest elektrienergia osaliseks tootmiseks avaliku teenindamise kohustuse täitmisel¹⁰⁴. Kuigi elektrituru direktiiv¹⁰⁵ võimaldab liikmesriikidel rakendada selliseid meetmeid,

⁹⁵ Keskkonnakaitseks antavat riigiabi käsitlevad ühenduse suunised (ELT C 82, 1.4.2008, lk 1).

⁹⁶ Juhtum N450/2009: *gaasi ringlussevõtu projekt – abi Arcelor Mittal Eisenhüttenstadt GmbH-le* (ELT C 94, 14.4.2010, lk 9).

⁹⁷ Juhtum N650/2009: *abi biomassi (puit) põletava soojuskatla ehitamiseks*.

⁹⁸ Juhtum N295/2008: *investeerimisabi Mellachi jõujaamale* (ELT C 154, 12.6.2010, lk 1).

⁹⁹ Juhtumid N135/2000: *abi saastatud piirkondade puhastamiseks Linzis* (ELT C 312, 17.11.2010, lk 5–6) ja N197/2010: *individuaalne abi saastatud piirkonna puhastamiseks Unterkärntenis* (ELT C 265, 30.9.2010, lk 1).

¹⁰⁰ Juhtum N381/2010: *süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise projekt Rotterdami sadama piirkonnas*.

¹⁰¹ Juhtum N190/2009: *CO₂ kogumise katseprojekt Nuoni Buggenumi jõujaamas* (ELT C 238, 3.9.2010, lk 1).

¹⁰² Juhtum N675/2009: *hankemenetlus abi andmiseks uue elektritootmisvõimsuse jaoks* (ELT C 213, 6.8.2010, lk 1).

¹⁰³ Juhtum N718/2009: *marginaalsete avameregaasimaardlate arendamine* (ELT C 270, 6.10.2010, lk 1).

¹⁰⁴ Juhtum N178/2010: *kohalikku sütt kasutavate jõujaamade eeliskohtlemine* (ELT C 312, 17.11.2010, lk 6).

¹⁰⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/54/EÜ, 26. juuni 2003, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 96/92/EÜ (ELT L 176, 15.7.2003, lk 37).

et tagada varustuskindlus, kohaldatakse neile riigiabiieskirju, eelkõige ühenduse raamistikku riigiabi jaoks, mida antakse avalike teenuste eest makstava hüvitisena¹⁰⁶. Komisjon ei tuvastanud ühtegi ilmselt hindamisviga Hispaania esitatud põhjendustes seoses avaliku teenindamise kohustuste määratlusega ja kinnitas, et raamistiku kõik tingimused olid täidetud. Kuna abikava oli oma olemuselt üleminekukava, andis Hispaania peale selle lubaduse seda mitte pikendada pärast 2014. aastat; samuti võttis ta kohustuse tagada kava kooskõla sisetööstusele praegu ja tulevikus kohaldatavate ELi riigiabiieskirjadega.

2.3. Elektrooniline side

96. Komisjon avaldas 26. augustil 2010 Euroopa 2020. aasta strateegia osana oma Euroopa digitaalse tegevuskava¹⁰⁷. Selles sätestatakse komisjoni prioriteedid digitaalmajanduse valdkonnas, sh sideteenuste ühtse turu loomine. Eelkõige rõhutatakse selles komisjoni eesmärki kaotada 2015. aastaks rändlustariifide ja siseriiklike tariifide vaheline erinevus. Samuti seatakse selles ambitsioonikas eesmärk tagada Euroopas juurdepääs kiirele ja ülikiirele internetile.
97. 2010. aastal oli elektrooniliste sideteenuste ja innovaatiliste teenuste hind väiksem tänu tõhusamale konkurentsile, mis tulenes konkurentsioiguse täitmise tagamisest, valdkonnasisestest õigusnormidest, tehnoloogia arengust ja uutest ärimudelitest. 2010. aasta juunis avaldatud komisjoni aruandest¹⁰⁸ ilmnes, et ELi sideturud on muutunud konkurentsivõimelisemaks tänu komisjoni suunistele, mida ta andis elektroonilist sidet käsitleva ELi õigusliku raamistiku alusel toimunud konsultatsioonide ja läbivaatamise käigus.
98. Telekomunikacja Polska juhtumi¹⁰⁹ puhul saatis komisjon 1. märtsil 2010 Poola turgu valitsevale ettevõtjale oma vastuväited, milles järeldas esialgu, et Poola ettevõtja oli rikkunud artiklit 102, sest ta kuritarvitas oma turgu valitsevat seisundit, kui keeldus andmast tasu eest juurdepääsu oma lairiba hulgimüügiteenustele.
99. France Télécomi ja Deutsche Telekom'i Ühendkuningriigis asuvate tütarettevõtjate ühinemine,¹¹⁰ mis kiideti heaks 1. märtsil 2010, tõi esile spektri omandioiguse tähtsuse 4G võrkude arendamisel. Uurimine näitas, et poolte külgnevate spektrite ühendamise tulemusel võib tekkida olukord, kus uus üksus on ainus mobiilivõrgu operaator Ühendkuningriigis, kes suudab pakkuda keskpikas perspektiivis LTE (*Long Term Evolution*) tehnoloogia vahendusel võimalikult kiireid järgmise põlvkonna mobiilandmesideteenuseid. Heakskiitev otsus sisaldas seega muu hulgas tingimust, et loovutatakse veerand poolte ühendatud spektrist sagedusalas 1800 Mhz.
100. Selleks et saavutada eesmärk pakkuda 2020. aastaks kiiret lairibaühendust kõigile Euroopa kodanikele ja ülikiiret lairibaühendust vähemalt 50 %-le Euroopa

¹⁰⁶ Ühenduse raamistik riigiabi jaoks, mida antakse avalike teenuste eest makstava hüvitisena (ELT C 297, 29.11.2005, lk 4).

¹⁰⁷ Euroopa digitaalne tegevuskava (KOM(2010) 245 (lõplik/2)).

¹⁰⁸ Turu läbivaatamine vastavalt ELi õiguslikule raamistikule – elektroonilise side siseturu jätkuv konsolideerimine (KOM(2010) 271 (lõplik)).

¹⁰⁹ Juhtum COMP/39525: *Telekomunikacja Polska*. Vt pressiteade IP/10/213, 1.3.2010.

¹¹⁰ Juhtum COMP/M.5650: *T-Mobile / Orange* (ELT C 108, 28.4.2010, lk 4).

kodumajapidamistest, hindas komisjon ja kiitis lairibasoonide¹¹¹ alusel heaks riigiabi kasutamise ja muu riikliku rahastamise ligikaudu 1,8 miljardi euro ulatuses, millest tulenevalt investeeriti lairibavõrkudesse kokku üle 3,5 miljardi euro.

2.4. Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia

101. Tõhusad info- ja kommunikatsioonitehnoloogia tooted ja teenused on olulised, et saavutada arukas majanduskasv, s.o Euroopa 2020. aasta strateegia peamine eesmärk. Digitaalmajanduse täieliku potentsiaali realiseerimiseks on oluline anda uutele ettevõtetele võimalus siseneda turule ja konkureerida turul juba tegutsevate ettevõtjatega. Konkurentsi saab edendada koostalitlusvõime- ja tõhusust reguleerivate standarditega, sest need soodustavad üldiselt suuremal arvul ettevõtjate turule sisenemist ja vähendavad innovatsioonikulusid.
102. Komisjon püüdis seda arvesse võttes anda oma 14. detsembril 2010 vastu võetud koostöökokkuleppeid käsitlevates suunistes rohkem juhtnööre standardimiskokkulepete kohta. Standardimise positiivse mõju täielikuks avaldamiseks peaks standardite kehtestamise protsess olema läbipaistev ja kättesaadav kõigile huvitatud turuosalistele. Lisaks sellele julgustatakse intellektuaalomandiõiguste valdajaid võtma kohustust anda litsentse õiglastel ja mõistlikel tingimustel ning kedagi diskrimineerimata (nn FRAND-kohustus) ja sellest kohustusest tegelikult kinni pidama, et tagada standardi kättesaadavus.
103. Komisjon algatas 2010. aasta kevadel kaks paralleelset esialgset uurimist Apple'i äritegevuse suhtes seoses iPhone'iga¹¹². Apple tagas garantiiremonditeenuste osutamise üksnes selle riigis, kus iPhone oli ostetud; see võis põhjustada EMP turu osadeks jaotamise. Apple piiras ka oma rakenduste sõltumatute arendajatega sõlmitava litsentsilepingu tingimusi, nõudes Apple'i enda programmeerimisvahendite ja heakskiidetud tarkvarakeelte kasutamist kolmanda isiku tarkvara kahjuks. See oleks võinud lõppeda muude mobiiliplatvormide jaoks arendatavate rakenduste poolse konkurentsi välistamisega. Kuna Apple otsustas 2010. aasta septembris hakata EMP territooriumil pakkuma piiriüleseid iPhone'i garantiiremondi teenuseid ja vähendada iPhone'i rakenduste arendamiseks kasutatavatele vahenditele kehtestatud piiranguid, otsustas komisjon mõlemad uurimised lõpetada.
104. 26. juulil 2010 algatas komisjon IBM Corporationi suhtes ametlikud monopolidevastased uurimised, mis põhinesid kahel eri ELi konkurentsieeskirjade väidetaval rikkumisel seoses turgu valitseva seisundi kuritarvitamisega suurarvutite turul¹¹³. Uurimisel keskenduti IBMi suurarvuti riistvara väidetavale sidumisele suurarvuti operatsioonisüsteemiga ja IBMi väidetavale suurarvutite hooldusteenuse valdkonnas konkureerivaid teenuseosutajaid tõrjuvale käitumisele.

¹¹¹ Ühenduse suunistes riigiabieeskirjade kohaldamiseks seoses lairibavõrkude kiire kasutuselevõttuga (ELT C 235, 30.9.2009, lk 7–25).

¹¹² Vt pressiteade IP/10/1175, 25.9.2010.

¹¹³ Juhtumid COMP/39511: *IBM Corporation*, COMP/39790: *TurboHercules/IBM* ja COMP/39692: *IBMi hooldusteenused*. Vt pressiteade IP/10/1006, 26.7.2010.

105. Komisjon algatas mitme otsinguteenuse pakkuja kaebuse alusel 30. novembril 2010 ametliku menetluse Google'i suhtes,¹¹⁴ et põhjalikumalt uurida süüdistusi, mille kohaselt oli Google kuritarvitanud turgu valitsevat seisundit internetipõhise otsingu ning internetireklaami ja selle vahendamise turul.
106. Microsoft esitas komisjonile esimesed kaks aruannet valikuakna tarkvara rakendamise kohta, mille Microsoft nõustus tegema kättesaadavaks Windowsi kasutajatele EMPs, et kasutajad saaksid teha erapooletu valiku enimkasutatavate veebilehitsejate vahel¹¹⁵. 2010. aasta novembri lõpuks oli valikuakent vaadatud üle 270 miljoni korra ja selle kaudu oli veebilehitsejaid alla laaditud rohkem kui 84-l miljonil korral.
107. Komisjoni kiitis 21. jaanuaril 2010 heaks Sun Microsystemsi kavandatud omandamise omandiõigusega kaitstud andmebaasitarkvara juhtiva müüja Oracle Corporation'i poolt¹¹⁶. Omandamine tõstatas küsimuse, millist mõju avaldavad konkurentsile avatud lähtekoodiga tarkvaratooted, nagu Suni andmebaas MySQL. Teise etapi uurimise järel kiitis komisjon omandamise tingimusteta heaks.
108. Komisjon kiitis Tandbergi omandamise Cisco poolt heaks tingimuslikult,¹¹⁷ sest uurimisel ilmnesid koostalitlusvõimest tulenevad probleemid seoses kvaliteetsete videokonverentsitoodete turuga. Tingimused nägid ette Cisco väljatöötatud TIP-protokolli (*Telepresence Interoperability Protocol*) loovutamise tööstusharu sõltumatule organile, et tagada koostalitlusvõime ja võimaldada muudel müüjatel osaleda selle arendamisel.

2.5. Meedia

109. Digitaalringhäälingule ülemineku tõttu saatis komisjon 2010. aasta novembris Prantsusmaa ametiasutustele märgukirja seoses Prantsusmaa 2007. aasta seadusega, millega antakse olemasolevatele analoogtelesaadete edastajatele võimalus saada üleminekul digitaaltelevisioonile täiendav riiklik telekanal. Kuna puudusid veenvad tõendid, et sellised telesaadete edastajad said täiendavad kanalid objektiivsete, läbipaistvate, mittediskrimineerivate ja proportsionaalsete kriteeriumide alusel, leidis komisjon, et sellega rikuti ELi õigust¹¹⁸.
110. Itaalia kommunikatsiooniamet võttis 2010. aasta septembris Itaalia ringhäälingualaseid õigusakte hõlmava poolleioleva rikkumismenetluse raames vastu kriteeriumid ja eeskirjad, mille eesmärk on tagada, et digitaalse dividendi tulemusel saadavaid sagedusi määratakse uutele ettevõtjatele ja väiksematele tegutsevatele äriühingutele rohkem. Selliste sageduste pakkumismenetlus peaks algatama 2011. aastal.

¹¹⁴ Juhtumid COMP/39740: *Foundem/Google*, COMP/39775: *Ejustice/Google* ja COMP/39768: *Ciao/Google*. Vt pressiteade IP/10/1624, 30.11.2010.

¹¹⁵ Juhtum COMP/39530: *Microsoft (sidumine)* (ELT C 36, 13.2.2010, lk 7).

¹¹⁶ Juhtum COMP/M.5529: *Oracle / Sun Microsystems* (ELT C 91, 9.4.2010, lk 7).

¹¹⁷ Juhtum COMP/M.5669: *Cisco / Tandberg*. Vt pressiteade IP/10/377, 29.3.2010.

¹¹⁸ Komisjoni direktiiv 2002/77/EÜ, 16. september 2002, konkurentsiga seotud elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste turudel (EÜT L 249, 17.9.2002, lk 21–26).

111. Komisjon kiitis 2010. aasta detsembris heaks Ühendkuningriigi tasulise televisioon operaatori British Sky Broadcasting (BSkyB) omandamise News Corporation'i poolt¹¹⁹. Komisjon otsustas, et tehing ei takista märkimisväärselt tõhusat konkurentsi, piiramata seejuures Ühendkuningriigi pädevate ametiasutuste uurimist, kas omandamine on kooskõlas Ühendkuningriigi huviga meediakanalite paljususe vastu.
112. Komisjon kiitis jätkuvalt heaks avalik-õiguslike ringhäälinguorganisatsioonide riikliku rahastamise, kui nii avaliku teenuse osutamine kui ka rahastamine otsustatakse täielikult läbipaistvalt ja kui riigi toetus ei ole suurem kui on avaliku teenindamise ülesande täitmiseks vajalik. 20. juulil 2010 lõpetas komisjon positiivse otsusega ametlikud uurimised, mis käsitlesid uut avalik-õiguslike ringhäälinguorganisatsioonide rahastamise süsteemi Prantsusmaal ja Hispaanias, võttes arvesse asjaomaste kanalite kaudu reklaami edastamise järkjärgulist lõpetamist,¹²⁰ ja lõpetas pärast Madalmaade-poolset muudatuste tegemist ja kohustuste võtmist uurimismenetluse, mis hõlmas Madalmaade kehtivat avalik-õiguslike ringhäälinguorganisatsioonide rahastamise süsteemi¹²¹.

2.6. Farmaatsiatööstus

113. Pärast farmaatsiaspektori uuringu lõpetamist 2009. aastal¹²² kuulutas komisjon välja hinnakujunduse ja hüvitamise korra miinimumeeskirju sätestava nn läbipaistvusdirektiivi¹²³ läbivaatamise. Läbivaatamise käigus uuritakse võimalust suurendada selliste meetmete läbipaistvust ja vältida nendega seotud viivitusi turulepääsul, eelkõige geneeriliste ravimite valdkonnas. Mitu liikmesriiki (nt Hispaania, Itaalia ja Austria) asusid sektoriuuringu käigus geneeriliste ravimite turulepääsu parandamise kohta antud soovitusi rakendama.
114. Farmaatsiaspektori uuring kiirendas ka ühenduse patendi ning patendivaidluste lahendamise spetsialiseerunud süsteemi kehtestamist Euroopas; komisjon toetas seda protsessi ja esitas vastava ettepaneku. Nõukogu märkis 10. detsembril 2010, et ELi ühtlustatud patendisüsteemi loomise edendamiseks on ainus võimalus teha tõhusamat koostööd. Komisjon esitas asjaomase ettepaneku 14. detsembril 2010¹²⁴.
115. Komisjon hakkas ka teostama järelevalvet patendikokkulepete üle ELis¹²⁵. Farmaatsiasektoris sõlmitud potentsiaalselt probleemsete patendikokkulepete osakaal vähenes ajavahemikul 2008. aasta juulist 2009. aasta detsembrini 10 %-ni, võrreldes 22 %-ga sektoriuuringu alusel ajavahemikul (2000. aasta jaanuar kuni 2008. aasta juuni). Patendikokkulepete koguarvu samaaegne suurenemine näitas, et komisjoni jätkuvad täitemeetmed ei takista äriühinguid kokkuleppeid sõlmimast.

¹¹⁹ Juhtum COMP/M.5932: *News Corp / BSkyB*. Vt pressiteade IP/10/1767, 21.12.2010.

¹²⁰ Juhtumid C27/2009: *mitmeaastane abi France Télévisions'ile* ja C38/2009: *Hispaania avalik-õigusliku ringhäälingu uus maksupõhine rahastamissüsteem* (ELT L 1, 4.1.2011, lk 9–19).

¹²¹ Juhtum E5/2005: *Madalmaade avalik-õiguslike ringhäälinguorganisatsioonide iga-aastane rahastamine* (ELT C 74, 24.3.2010, lk 4).

¹²² Farmaatsiaspektori uuringu aruande kokkuvõte, 8.7.2009.

¹²³ Nõukogu direktiiv 89/105/EMÜ, 21. detsember 1988, mis käsitleb inimtervishoiu kasutatavate ravimite hinnakujundust reguleerivate meetmete läbipaistvust ja nende hõlmamist siseriiklike tervisekindlustussüsteemidega (EÜT L 40, 11.2.1989, lk 8–11).

¹²⁴ Ettepanek: nõukogu otsus, millega lubatakse tõhustatud koostööd ühtse patendikaitse loomise valdkonnas (KOM(2010) 790 (lõplik), 2010/0384 (NLE)).

¹²⁵ Kätesaadav veebiaadressil: <http://ec.europa.eu/competition/sectors/pharmaceuticals/inquiry>.

116. Sektoriuringu otseste järelemeetmetena rakendatakse praegu eri täitemeetmeid. Komisjon uurib patendikokkuleppeid, mille sõlmisid Servier ja mitu hüpertooniatõve geneerilise ravimi Perindopril tootjat¹²⁶. Komisjon algatas selles valdkonnas ka ametliku uurimise Taani farmaatsiaettevõtja Lundbeck suhtes seoses depressiooniravimiga Citalopram¹²⁷.
117. Farmaatsiasektor tõusis ka mitme liikmesriigi konkurentsiasutuse tähelepanu keskmesse. Näiteks esitas Ühendkuningriigis Office of Fair Trading (OFT) 2010. aasta veebruaris vastuväited Reckitt Benckiser'ile, kes tunnistas rikkumist ja nõustus tasuma 10,2 miljoni Inglise naela suuruse trahvi¹²⁸. Itaalia konkurentsiasutus algatas ametliku uurimise originaalravimite tootja Pfizer suhtes seoses patendisüsteemi võimaliku kuritarvitamisega, kuna ettevõtja pikendas kunstlikult ravimi Latanoprost patendikaitset.
118. Farmaatsiaspektori konsolideerumine jätkus nii originaalravimite tootjate kui ka geneeriliste ravimite tootjate turusegmenendis. Peamised uurimisalused juhtumid olid järgmised: Abbott / Solvay Pharmaceuticals, Teva / Ratiopharm ja Novartis / Alcon¹²⁹. Nimetatud juhtumid kiideti esimeses etapis pärast kohustuste võtmist heaks. Kuna farmaatsiaettevõtted tegutsevad sageli üleilmsel tasandil, tuli menetluste raames teha koostööd muude konkurentsiasutustega üle kogu maailma.

2.7. Tervishoiuteenused

119. Komisjon võttis vastu oma esimese monopolidevastase otsuse tervishoiuteenuste turul, määrates Prantsusmaa apteekrite liidule (ONP) 5 miljoni euro suuruse trahvi¹³⁰. Komisjon mõistis hukka ONP turukäitumise Prantsusmaa biomeditsiiniliste analüüsides turul. Ta tuvastas eelkõige, et ONP takistas biomeditsiiniliste analüüsides hinna võimalikku vähenemist ja teatavate laboratooriumide kontsernide arengut, et kaitsta enamiku oma liikmete majanduslikke huve.
120. Komisjon uuris 2010. aastal mitut kaebust, mille esitasid eraõiguslikud tervishoiuteenuste osutajad enda väidetavalt ebaõiglase kohtlemise kohta või riiklike haiglate võimaliku ülemäärase hüvitamise kohta. Kõnealuseid kaebusi esitasid üldiselt selliste liikmesriikide ettevõtjad, kus tervishoiuteenuste turg oli konkurentsile rohkem avatud (nt Belgia, Prantsusmaa, Saksamaa ja Madalmaad).

2.8. Transport

121. 2009. aasta majanduslangus mõjutas märkimisväärselt peaaegu kõiki transpordisektoreid, kuid 2010. aasta osutus olevat järkjärgulise taastumise aasta. 2010. aasta lõpuks olid õhu- ja meretranspordisektori hinnad tõusnud suurel määral kriisieelse tasemeni.

¹²⁶ Juhtum COMP/39612: *Servier (Perindopril)*.

¹²⁷ Juhtum COMP/39226: *Lundbeck*.

¹²⁸ Kättesaadav veebiaadressil: <http://www.offt.gov.uk/news-and-updates/press/today?prid=749499>.

¹²⁹ Juhtumid COMP/M.5661: *Abbott / Solvay Pharmaceuticals* (ELT C 89, 7.4.2010, lk 1) ja COMP/M.5778: *Novartis / Alcon*.

¹³⁰ Juhtum COMP/39510: ONP. Vt pressiteade IP/10/1683, 8.12.2010.

2.8.1. Lennutransport

122. Komisjon lõpetas 14. juulil 2010 artikli 101 alusel suure konkurentsieeskirjade rikkumise juhtumi uurimise lennutranspordi sektoris, muutes British Airways'i, American Airlines'i ja Iberia võetud kohustused õiguslikult siduvaks¹³¹ vastuseks nende hindade, võimsuste, sõiduplaanide, turustamise ja müügi kooskõlastamise ning Atlandi-üleste lendude tulu jagamise kokkulepetest tulenenud konkurentsiprobleemidele. Kolm lennuettevõtjat võtsid tuvastatud konkurentsiprobleemide kõrvaldamiseks kohustuse vabastada seitse paari teenindusaegu London Heathrow või London Gatwicki lennujaamades neljal marsruudil, et võimaldada pilethindade kombineerimist käsitlevaid ja tulude proportsionaalse jaotamise kokkuleppeid ning tagada konkurentidele juurdepääs poolte püsikliendiprogrammidele. See otsus on Euroopa tarbijatele väga kasulik, tagades piisava konkurentsi Atlandi-üleste lendude ja eelkõige Londonist lähtuvate lendude valdkonnas.
123. Ühinemiste kontrollimise valdkonnas olid 2010. aastal olulisel kohal koondumised lennutranspordisektoris, mis kajastasid selle majandusharu jätkuvat konsolideerumist. Komisjon kiitis 14. juulil 2010 heaks British Airways'i ja Iberia ühinemise pärast turu-uuringut, mis näitas, et ühinenud ettevõtte tegutseb nii reisijate ja kaupade õhuveo kui ka maapealse käitluse valdkonnas ka edaspidi piisava konkurentsi tingimustes¹³². 27. juulil 2010 kiitis komisjon heaks United Airlines'i ja Continental Airlines'i ühinemise; kõnealused ettevõtjad on Ameerika Ühendriikide veoettevõtjad, kes osutavad regulaarseid reisijate- ning kaubaveoteenuseid EMP ja Ameerika Ühendriikide vahel¹³³. Turu-uuring kinnitas, et nende Atlandi-ülesed lennuvõrgud täiendavad üksteist. Komisjon algatas 30. juulil 2010 põhjaliku uurimise seoses Olympic Air'i ja Aegean Airlines'i kavandatud ühinemisega, sest tal tekkisid esialgsed kahtlused, et kavandatud koondumine tagab ettevõtjale mitmel marsruudil väga suure turuosa¹³⁴.
124. Eyjafjallajökull'i vulkaani purse Islandil 2010. aasta aprillis tekitas vulkaanilise tuha pilve, mis kattis enamiku Euroopast, v.a Vahemere piirkonna. Nõukogu nõustus 4. mail 2010 „meenutama liikmesriikide võimalike abimeetmete suhtes kohaldatavat kehtivat õigusraamistikku” (ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 2 punkt b) oma järeldustes ELi meetmete kohta, mida rakendatakse seoses vulkaanilise tuha pilve tagajärgedega lennutranspordile. 2010. aastal ei teatanud siiski ükski liikmesriik oma kavatsusest anda eespool nimetatud juhtumiga seoses lennutranspordisektorile riigiabi.
125. Siseturuga kokkusobivaks peeti Ühendkuningriigi (Derry lennujaam), Soome (Vaasa ja Oulu lennujaamad) ja Läti (Riia lennujaam)¹³⁵ lennujaamale infrastruktuuri arendamiseks antud investeerimisabi. Komisjon lõpetas ka ametliku uurimise seoses

¹³¹ Juhtum COMP/39596: *BA/AA/IB*. Vt pressiteade IP/10/936 ja märgukiri MEMO/10/330, 14.7.2010.

¹³² Juhtum COMP/M.5747: *British Airways / Iberia* (ELT C 241, 8.9.2010, lk 1).

¹³³ Juhtum COMP/M.5889: *United Airlines / Continental Airlines* (ELT C 225, 20.8.2010, lk 1).

¹³⁴ Juhtum COMP/M.5830: *Olympic Air / Aegean Airlines* (ELT C 174, 1.7.2010, lk 16).

¹³⁵ Juhtumid NN65/2009: *Derry lennujaam* (ELT C 144, 3.6.2010, lk 27), N397/2009: *Vaasa lennujaam* (ELT C 29, 5.2.2010), N286/2010: *Oulu lennujaam* ja N41/2010: *Riia lennujaam* (ELT C 143, 2.6.2010).

Bratislava lennujaama ja Ryanair'i vahelise 2016. aastani kehtiva kokkuleppega, otsustades, et Ryanairile ei antud ühtegi eelist¹³⁶.

126. Lisaks sellele algatas komisjon 2010. aasta veebruaris ametliku uurimismenetluse seoses Czech Airlines'ile (ČSA) riigiettevõtte Osinek poolt antud laenu riigiabi aspektidega ja laenu tagatiste hilisema vabastamisega¹³⁷ ning mitme meetmega, mida Ungari ametiasutused rakendasid riikliku lennuettevõtja Malév toetuseks seoses selle erastamise ja hilisema taasriigistamisega¹³⁸ 2010. aasta detsembris. Lõpuks kiitis komisjon 2010. aasta novembris heaks päästmisabi, mida anti 52 miljoni euro suuruse laenuna Malta riigikullerile,¹³⁹ et kõrvaldada kuni komisjonile ümberkorraldamiskava esitamiseni Air Malta likviidsusprobleemid.

2.8.2. Raudtee- ja riigisisene transport

127. Komisjon võttis 17. septembril 2010 vastu ettepaneku sõnastada uuesti esimene raudteepakett¹⁴⁰. Ettepaneku eesmärk on suurendada konkurentsi raudteetranspordi turul, parandades juurdepääsu raudteega seotud teenustele, nagu terminalid ja hooldusjaamad, ning suurendades riiklike raudteesektorit reguleerivate asutuste õigusi.
128. Komisjon võttis riigiabi kontrolli valdkonnas 2010. aasta veebruaris vastu oma esimese otsuse 3. detsembril 2009 jõustunud avaliku reisijaveoteenuse osutamist käsitleva määruse¹⁴¹ kohaldamise kohta. Komisjon lõpetas sellega 2008. aastal Taani raudtee-ettevõtja Danske Statsbaner (DSB) avaliku teenindamise lepingute suhtes algatatud ametliku uurimismenetluse¹⁴². Ta leidis, et hüvitis, mida Taani valitsus maksis igal aastal DSBlle avaliku teenindamise kohustuste täitmisel tekkinud kulude katmiseks, piirdus rangelt kõnealuste kulude katmiseks vajalikuga. Komisjon kiitis 26. mail 2010 heaks Société nationale des chemins de fer belges'i (SNCB) kava korraldada ümber oma raudteekaubavedu¹⁴³ ja kiitis 2010. aasta detsembris heaks ligikaudu 128 miljoni euro suuruse päästmisabi andmise Bulgaaria riiklikule raudtee-ettevõtjale BDZ EAD, kes tegutseb nii kaupade kui ka reisijate raudteeveo turgudel¹⁴⁴.
129. Ühinemiste kontrolli valdkonnas kiitis komisjon heaks mitu omandamist tingimusel, et loovutatakse teatavatel geograafilistel turgudel elluviidav tegevus, näiteks Ühendkuningriigi raudtee- ja bussiettevõtja Arriva plc kavandatud omandamine

¹³⁶ Juhtum C12/2008 (ex NN74/2007): *Bratislava lennujaama ja Ryanairi vaheline leping*.

¹³⁷ Juhtum C6/2010: *võimalikud riigiabimõjud ettevõtja Osinek a.s. antud laenu puhul*. Vt pressiteade IP/10/179, 24.2.2010.

¹³⁸ Juhtum C38/2010: *Malév – Hungarian Airlines*. Vt pressiteade IP/10/1753, 21.12.2010.

¹³⁹ Juhtum N504/2010: *Air Malta plc*. Vt pressiteade IP/10/1509, 15.11.2010.

¹⁴⁰ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega luuakse ühtne Euroopa raudteepiirkond (KOM(2010) 475 (lõplik), COD 2010/0253).

¹⁴¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1370/2007, 23. oktoober 2007, mis käsitleb avaliku reisijateveoteenuse osutamist raudteel ja maanteel ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 1191/69 ja (EMÜ) nr 1107/70 (ELT L 315, 3.12.2007, lk 1–13).

¹⁴² Juhtum C41/2008: *Taani valitsuse ja Danske Statbaneri vahelised avaliku teenindamise lepingud*. Vt pressiteade IP/10/178, 24.2.2010.

¹⁴³ Juhtum N726/2009: *Aide à la restructuration des activités „fret” de la SA de droit public SNCB*. Vt pressiteade IP/10/615, 26.5.2010.

¹⁴⁴ Juhtum N402/2010: *päästmisabi Bulgaaria riiklikule raudteeettevõtjale EAD (BDZ)*. Vt pressiteade IP/10/1733.

Deutsche Bahn'i poolt,¹⁴⁵ või võetakse kohustus tagada uute ettevõtjate, nagu SNCFi ja London Continental Railways'i vahelise ühissettevõtte New Eurostar¹⁴⁶ tõhus turulepääs.

2.8.3. Meretransport

130. Komisjon jätkas 2010. aastal kolmandatele riikidele suunatud jõupingutusi, et toetada monopolidevastast võitlust meretranspordi valdkonnas. Ta toetas järjekindlalt teatavate konsortsiumide – liinilaevandusettevõtjate vaheline operatiivne koostöö ühise lastiveoteenuse pakkumisel – väljaarvamist konkurentsieeskirjade reguleerimisalast, keelates samal ajal igasugused hinna ja võimsuse kindlaksmääramise kokkulepped.
131. Komisjon algatas 2010. aasta jaanuaris menetluse Baltic Max Feeder'i abikava suhtes, mille raames kavatsesid konteinerlaevade omanikud ühiselt katta laevade kasutusest kõrvaldamise kulud¹⁴⁷. Kõnealune abikava tühistati seejärel ja juhtumi uurimine lõpetati.
132. Jaanuaris kiitis komisjon esimest korda heaks abi andmise meremagistraalide projekti käivitamisele, tuginedes nii merenduslastele suunistele kui ka täiendavat abi käsitlevatele suunistele¹⁴⁸. Projekti raames rajatakse meretranspordiühendus Prantsusmaa sadama Nantes-Saint Nazaire' ja Hispaania sadama Gijón'i vahele¹⁴⁹ ning püütakse haarata endale 3–5 % Pürenee lääneosa praegu läbivast maismaatranspordist.
133. Seoses sadama infrastruktuuri rahastamiseks antava riigiabiga otsustas komisjon algatada uuringu teabe kogumiseks, et paremini mõista sadamate toimimist ja nende infrastruktuuri riiklikku rahastamist. Kõnealuse uuringu tulemuste alusel saab komisjon kindlaks määrata usaldusväärse lähenemisviisi selle valdkonna arendamiseks.

2.9. Postiteenused

134. Kolmanda postidirektiivi¹⁵⁰ kohaselt peab enamik liikmesriike tagama täielikult avatud turu, kaotades kõik ülejäänud reserveeritud valdkonnad 31. detsembriks 2010, kusjuures 11 liikmesriigile¹⁵¹ anti kaheaastane ajapikendus. Liberaliseerimine edeneb kiirelt ja mõned liikmesriigid (Eesti, Soome, Saksamaa, Madalmaad, Rootsi ja Ühendkuningriik) avasid oma postituru täielikult juba enne tähtaega. Senistest edusammudest hoolimata on tõeline konkurents, eriti kirjade valdkonnas, alles

¹⁴⁵ Juhtum COMP/M.5855: *Deutsche Bahn / Arriva plc* (ELT C 276, 13.10.2010, lk 1).

¹⁴⁶ Juhtum COMP/M.5655: *SNCF / LCR / Eurostar* (ELT C 272, 8.10.2010, lk 2).

¹⁴⁷ Juhtum COMP/39699: *Baltic Max Feeder*. Vt pressiteade IP/10/374, 26.3.2010.

¹⁴⁸ Suunised riigiabi kohta, millega täiendatakse ühenduse rahastamist meremagistraalide rajamiseks (ELT C 317, 12.12.2008, lk 10).

¹⁴⁹ Juhtumid N573/2009 ja N647/2009: *Aide à la mise en œuvre et à l'exploitation de l'autoroute de la mer entre le port de Nantes-Saint-Nazaire (Prantsusmaa) et le port de Gijon (Hispaania) opérée par GLD Atlantique* (ELT C 74, 24.3.2010, lk 5).

¹⁵⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/6/EÜ, 20. veebruar 2008, millega muudetakse direktiivi 97/67/EÜ seoses ühenduse postiteenuste siseturu rajamise lõpuleviimisega (ELT L 52, 27.2.2008, lk 3).

¹⁵¹ Tšehhi Vabariik, Kreeka, Küpros, Läti, Leedu, Luksemburg, Ungari, Malta, Poola, Rumeenia ja Slovakkia.

tekkimas. Konkurentidele võrdsete tingimuste loomiseks ja postiteenuste valdkonnas konkurentsi edendamiseks tuleb tagada, et võimalik hüvitis, mida universaalteenuse osutaja saab avaliku teenuse osutamise eest, vastab teenuse tegelikele kuludele, mitte ei kujuta endast ebaõiglast eelist.

135. Komisjon jätkas sellega seoses 2010. aastal oma 2007. aastal algatatud uurimist, mis hõlmas Deutsche Post AGle väidetavalt ülemäärase hüvitise maksmist¹⁵² universaalteenuse osutamise kohustuse täitmise eest aastatel 1989–2007. Pärast seda, kui Euroopa Kohus otsustas tühistada komisjoni 2002. aasta otsuse,¹⁵³ rakendatakse jätkuva uurimise raames vastavalt Euroopa Kohtu nõudele põhjalikku lähenemisviisi, hõlmates kõiki Deutsche Posti osutatavaid universaalteenuseid.
136. Komisjon jätkas 2010. aastal oma 2009. aastal algatatud ametlikku uurimismenetlust, et teha kindlaks, kas teatavad Belgia postiettevõtja De Post – La Poste kasuks rakendatud meetmed on kooskõlas ELi riigiabieeskirjadega¹⁵⁴. Komisjoni praegune uurimine, mis algatati 13. juulil 2009, edeneb Belgia ametiasutuste aktiivse koostöö tulemusel kiiresti ja selle raames käsitletakse mitut meetet, sh hüvitist, mida Belgia andis avaliku teenindamise kohustuse täitmise eest, kapitalisüste, pensionikohustustest vabastamist, hoonete üleandmist ja maksuvabastusi.
137. Komisjon lõpetas oma 26. jaanuari 2010. aasta lõpliku otsusega¹⁵⁵ ametliku uurimismenetluse, mille käigus ta uuris riigiabi, mida oli väidetavalt antud piiramatult riigitagatise vormis Prantsusmaa La Poste'ile tulenevalt tema avalik-õiguslikust staatusest. Komisjon ei vaidlustanud La Poste'i avaliku teenuse osutamise kohustust ega tema kuulumist riigi omandisse ja kontrolli alla, võttes arvesse Euroopa Liidu eeskirjade erapooletust liikmesriikide omandi õigusliku režiimi suhtes. Komisjon leidis siiski, et La Poste'i eristaatusest tulenev riigitagatis kujutab endast ühisturuga kokkusobimatut riigiabi, mis tuleks kõrvaldada; see saavutati La Poste'i muutmisega aktsiaseltsiks 1. märtsil 2010¹⁵⁶.

2.10. Autotööstus

138. 2010. aastal hakkas autotööstus väljuma kriisist, mis tabas seda tööstusharu eriti raskelt 2008. ja 2009. aastal. Lisaks taastumise kindlustamisele seisavad asjaomase tööstusharu ees sellised ülesanded nagu ressursitõhusamate autode tootmine ja turustusvõrkude kohandamine nõudluse ning üha suureneva rahvusvahelise konkurentsi suhtes. Konkurentsi suhtes võivad tekkida sellised probleemid nagu sektori ümberkujundamise juhtimine ja keskkonnasäästlikumate autode väljatootamine, tagades samal ajal võrdsed tingimused.
139. 27. mail 2010 võttis komisjon vastu uued sõidukitootjate ja nende volitatud turustajate, remonditöökodade ja varuosade müüjate vahelisi kokkuleppeid käsitlevad konkurentsieeskirjad. Uues raamistikus kohaldatakse üldist vertikaalsete kokkulepete grupierandi määrust, mis võeti selliste kokkulepete suhtes vastu 20.

¹⁵² Juhtum C36/2007: kaebus Saksamaa vastu ebaseadusliku riigiabi pärast ettevõtjale Deutsche Post (ELT C 245, 19.10.2007, lk 21).

¹⁵³ Kohtuasi C-399/08 P: Euroopa Komisjon vs. Deutsche Post AG.

¹⁵⁴ Juhtum C20/2009 (ex N763/2002): Mesures en faveur de La Poste (ELT C 176, 29.7.2009, lk 17).

¹⁵⁵ Juhtum C56/2007: Garantie d'Etat illimitée – La Poste (Prantsusmaa) (ELT L 274, 19.10.2010, lk 1).

¹⁵⁶ Loi No 2010-123 du 9 février 2010 relative à l'entreprise publique La Poste et aux activités postales.

aprillil 2010 ja mida kohaldatakse järelturgude puhul alates 2010. aastast ning uute sõidukite müügiturgude puhul alates 2013. aastast. Lisaks sellele võttis komisjon vastu määruse (EÜ) nr 461/2010,¹⁵⁷ milles sätestatakse kolm täiendavat ranget varuosade turustamise tingimust, ja põhjalikud täiendavad suunised kõnealusel sektoris sõlmitud vertikaalsete kokkulepete hindamiseks¹⁵⁸. Uued eeskirjad kujutavad endast paindlikku ja proportsionaalset lähenemisviisi eri tugevusega konkurentsile nii esma- kui ka järelturul ja nendes viiakse autotootjate ning nende volitatud turustajate, remonditöökodade ja varuosade müüjate vahelistele kokkulepetele kohaldatavad eeskirjad üldjoontes kooskõlla üldise süsteemiga.

140. 2010. aastal teavitati komisjoni 15 ühinemisest autotööstuse sektoris ja need kiideti kohustusi panemata heaks esimeses etapis. Ainus autotootjaid käsitlev juhtum oli Volvo Cars'i omandamine Hiina äriühingute Geely ja Daqing'i poolt¹⁵⁹.
141. Autotööstusel oli võimalik kasutada ajutises riigiabiraamistikus sätestatud erakorralisi abimeetmeid, tingimusel et heakskiidetud kavad ei ole piiratud selle tegevusalaga, vaid on avatud kõigile majandussektoritele. Eelkõige kiitis komisjon 2010. aasta veebruaris heaks Rootsi teatatud kava anda tagatis, mis võimaldaks Saab Automobile ABI¹⁶⁰ saada Euroopa Investeerimispankalt (EIP) laenu muu hulgas kütusesäästlikkuse ja autode turvalisusega seotud investeerimisprojekti jaoks väärtusega 1 miljard eurot. 16. detsembril kiitis komisjon heaks võrreldava Rootsi tagatise, mis annab Volvo Cars Corporation'ile võimaluse saada EIPlt 500 miljoni euro suuruse laenu, et rahastada kütusesäästlikkuse ja liiklusohutusega seotud uurimis- ja konstrueerimistegevust¹⁶¹.

2.11. Toiduainete tarneahel

142. 2010. aasta juulis lõi komisjon toiduainete tarneahela toimimise parandamise kõrgetasemelise foorumi¹⁶². Foorum tegeleb eelkõige ebaausate kaubandustavade, mis tulenevad lepingulisest ebaühtlusest ning tarnijate ja ostjate erinevast läbirääkimispositsioonist. Kõnealused tavad, mida tuleb eristada konkurentsivastasest tegevusest, kuuluvad tavaliselt siseriikliku lepingu- või äriõiguse reguleerimisalasse.
143. Euroopa toiduainete tarneahelat mõjutavad siiski mitu võimalikku konkurentsiprobleemi. Euroopa konkurentsivõrgustiku toiduainete alarühm jätkas tegutsemist liikmesriikide konkurentsiasutuste vahel asjaomastel teemadel toimuva arutelu ja kooskõlastamise operatiivse raamistikuna. Märkimisväärselt suur arv liikmesriikide konkurentsiasutusi on aktiivselt uurinud toiduaine- ja jaemüügisektorit.

¹⁵⁷ Komisjoni määrus (EÜ) nr 461/2010, 27. mai 2010, Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamise kohta teatavat liiki vertikaalsete kokkulepete ja kooskõlastatud tegevuse suhtes mootorsõidukisektoris (ELT L 129, 28.5.2010, lk 52–57).

¹⁵⁸ Täiendavad suunised vertikaalsete piirangute kohta mootorsõidukite müüki ja remonti ning nende varuosade turustamist käsitlevates kokkulepetes (ELT C 138, 28.5.2010, lk 16).

¹⁵⁹ Juhtum COMP/M.5789: *Geely / Daqing / Volvo Cars* (ELT C 187, 10.7.2010, lk 3).

¹⁶⁰ Juhtum N541/2009: *riigitagatis ettevõtjale SAAB*.

¹⁶¹ Juhtum N520/2010: *riigitagatised ettevõtjale Volvo Personvagnar AB (Volvo Cars Corporation)*.

¹⁶² Komisjoni 30. juuli 2010. aasta otsus (ELT C 210, 3.8.2010, lk 4), vt ka komisjoni teatis „Toiduainete tarneahela parem toimimine Euroopas” (KOM(2009) 591 (lõplik)).

144. Erilist tähelepanu pöörati piimandussektorile, võttes arvesse probleeme, mis piimatootjatel tekkisid hiljutise piimakriisi ajal. Järgides piimandussektori kõrgetasemelise töörühma soovitusi, võttis komisjon 2010. aasta detsembris vastu õigusakti ettepaneku¹⁶³ lepinguliste suhete kohta piimandussektoris. Ettepanek võimaldab piimatootjate organisatsioonidel pidada kollektiivlābirāākimisi, kuid kehtestab teatavad piirangud, mis põhinevad nende osakaalul ELi ja liikmesriigi piimatootmismahus. Ettepanekus on sätestatud ka kaitseklausel, mis võimaldab liikmesriigi pädeval konkurentsiasutusel või komisjonil teha otsuse, et tootjaorganisatsiooni peetavaid lābirāākimisi ei või pidada, kui need piiravad oluliselt konkurentsi või põhjustavad suurt kahju piimatöötlejatele, eelkõige VKEdele.

3. EUROOPA KONKURENTSIVÖRGUSTIK JA KOOSTÖÖ LIIKMESRIIKIDE KOHTUTEGA

145. 2010. aastal oli Euroopa konkurentsivörgustik jätkuvalt väga aktiivne foorum, kus toimus arutelu ja heade tavade vahetamine ELi konkurentsieeskirjade täitmise tagamise teemal 27 liikmesriigis. Komisjoni teavitati määruse nr 1/2003¹⁶⁴ artikli 11 lõike 3 alusel 158 uuest uurimismenetlusest, mille liikmesriikide konkurentsiasutused algatasid 2010. aastal muu hulgas transpordi, energeetika, tootmise, meedia ja telekommunikatsiooni valdkonnas. Lisaks suurenes liikmesriikide konkurentsiasutuste teatatud ja komisjoni lābivaadatud täiteotsuste arv 2009. aastaga võrreldes 36 %. Nagu eelmistel aastatel, ei algatanud komisjon ka 2010. aastal ühtegi menetlust eesmärgiga tagada otsuste tegemise kooskõlastatus.
146. Komisjon vastas kahele liikmesriigi kohtu (Hispaania ja Belgia) taotlusele, mis esitati määruse nr 1/2003 artikli 15 lõike 1 alusel, mis võimaldab liikmesriikide kohtutel paluda komisjonil edastada neile tema valduses olev teave või esitada oma arvamus ühenduse konkurentsieeskirjade kohaldamisega seotud küsimuste kohta.
147. Komisjon esitas määruse nr 1/2003 artikli 15 lõike 3 alusel kirjalikud märkused kolme juhtumi puhul. Märkused esitati High Court of Ireland'ile (Iirimaa kõrgem kohus) seoses ELi toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 tingimustega, pöörates erilist tähelepanu võimsust vähendavatele ümberkorraldamiskokkulepetele, Slovaki Vabariigi Ülemkohtule seoses ettevõtjate majandusliku jätkuvuse ja trahvide tõhususega ning Madalmaade Ülemkohtule seoses sellega, et trahve ei saa maksudest maha arvata.
148. Horisontaalsete kokkulepete ja vertikaalsete piirangute alased töörühmad olid 2010. aastal eriti aktiivsed seoses asjaomaste grupierandi määruste ja neile lisatud suuniste lābivaatamisega. Loodi ka ühinemiste töörühm.
149. Euroopa konkurentsivörgustik avaldas 2010. aastal õigus- ja ärieringkondadele ning tarbijaorganisatsioonidele ja teadlastele mõeldud trükise „ECN Brief”, mille eesmärk on suurendada üldsuse teadlikkust Euroopa konkurentsivörgustiku tegevusest.

¹⁶³ 9. detsembri 2010. aasta ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1234/2007 seoses lepinguliste suhetega piima- ja piimatootesektoris (KOM(2010) 728).

¹⁶⁴ Nõukogu määrus (EÜ) nr 1/2003, 16. detsember 2002, asutamislepingu artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (EÜT L 1, 4.1.2003, lk 1–25).

4. RAHVUSVAHELINE TEGEVUS

150. Komisjonil oli rahvusvahelises konkurentsivõrgustikus jätkuvalt juhtiv roll, eelkõige osalemise kaudu korraldusrühma ettevõtmises Second Decade Project, mis kajastab rahvusvahelise konkurentsivõrgustiku tulevikku globaliseerunud majanduses. Komisjon andis oma panuse OECD konkurentsikomitee töösse ja osales kolmel 2010. aastal korraldatud istungil. Samuti osales ta Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kaubandus- ja arengukonverentsi kuuendal läbivaatamiskonverentsil.
151. Nii nagu ka eelmistel aastatel, tegi komisjon ka kõnealusel aastal tihedat koostööd Ameerika Ühendriikide ametiasutustega, ja konkurentsivolinik kohtus korrapäraselt oma Ameerika kolleegide, föderaalse kaubanduskomisjoni (FTC) esimees Jon Leibowitz'i ja peaprokuröri abi Christine Varney'ga. Nii ELi kui ka Ameerika Ühendriikide turge mõjutasid mitu olulist konkurentsieeskirjade rikkumise ja ühinemise juhtumit, mida 2010. aastal uuriti. ELi ja USA ühinemiste läbivaatamise alase koostöö parimad tavad osutusid kasulikuks raamistikuks näiteks juhtumite Cisco / Tandberg ja Novartis / Alcon puhul.
152. 2010. aasta detsembris andis nõukogu komisjonile volituse pidada Šveitsi Konföderatsiooniga läbirääkimisi koostöökokkuleppe sõlmimise üle konkurentsivaldkonnas. See kokkulepe peaks põhinema senini Ameerika Ühendriikide, Kanada, Jaapan ja Koreaga sõlmitud kokkulepetel ning see võiks lisaks sisaldada sätteid konfidentsiaalse teabe vahetamise kohta.
153. Koostöö Hiinaga oli prioriteet ka 2010. aastal. Lisaks korrapärasele aruteludele monopolidevastase seaduse ja seda rakendavate õigusaktide üle arutati vastavalt Pekingis ja Brüsselis korraldatud kõrgetasemelistel kohtumistel konkreetsete juhtumitega seotud küsimusi.
154. 2010. aastal jätkus tihe tehniline koostöö peadirektoraadi ja India konkurentsikomisjoni vahel eelkõige konkurentsipiiravate kokkulepete, turgu valitseva seisundi kuritarvitamise ja ühinemiste kontrolli valdkonnas.
155. Konkurentsipeadirektoaat osales aktiivselt jätkuvatel läbirääkimistel vabakaubanduslepingute ja muude kahepoolsete kokkulepete sõlmimise üle suure hulga üksikute kolmandate riikidega või kolmandate riikide rühmadega. Eelkõige kiitis välisasjade nõukogu 16. septembril 2010 heaks ELi ja Korea vahelise vabakaubanduslepingu sõlmimise, mis on esimene teatavat liiki toetuste keeldu sisaldav leping. EL lõpetas ka läbirääkimised konkurentsipeatükki sisaldavate vabakaubanduslepingute sõlmimiseks Andide piirkonna riikide (Colombia ja Peruu) ning Kesk-Ameerika riikidega.
156. Horvaatia ja Türgi tegid märkimisväärsed edusamme ELi ühinemisnõuete konkurentsipeatüki avamiskriteeriumide täitmisel. Juunis otsustas nõukogu algatada Horvaatiaga ühinemisläbirääkimised konkurentsipeatüki üle, samal ajal kui Türgi parlament võttis 2010. aasta oktoobris vastu riigiabiseaduse.

5. DIALOOG TARBIJAORGANISATSIOONIDE JA SIDUSRÜHMADEGA

157. 2010. aastal konsulteeriti Euroopa tarbijate nõuanderühma konkurentsialarühmaga, mis koosneb iga liikmesriigi tarbijaorganisatsiooni esindajast ja Euroopa tarbijate

ühistu (BEUC) esindajast, sellistes olulistes küsimustes nagu vertikaalsed piirangud ja parandusmeetmed, ning kõnealune alarühm esitas arvamuse kahju hüvitamise hagide kohta,¹⁶⁵ mida toetati Euroopa tarbijate nõuanderühma plenaaristungil.

158. Konkurentsi peadirektoraadi veebisaidi tarbijatele mõeldud osa arendati edasi ja tehti alates 2010. aasta keskpaigast kõigis ametlikes keeltes kättesaadavaks. Kõnealusel veebisaidil kirjeldatakse lihtsas keeles konkrentsipoliitika rolli ja peamisi konkrentsijuhtumeid.
159. Konkurentsi peadirektoraat avaldas sidusrühmi hõlmanud esimese põhjaliku uuringu tulemused; uuringus käsitleti sidusrühmade hinnangut konkrentsi peadirektoraadi meetmete kvaliteedile¹⁶⁶. Uuringu tegid kaks sõltumatut turu-uuringu organisatsiooni kahes osas ja see hõlmas kõigi ELi liikmesriikide elukutselisi sidusrühmi ning kodanikke¹⁶⁷. Uuringust nähtus, et konkrentsi peadirektoraadi töö tõhusust ja tema töötajate ausust hinnati väga kõrgelt. Uuringu käigus esitati mitme valdkonna kohta ka konstruktiivset kriitikat ja tehti parandusettepanekuid.

6. INSTITUTSIOONIDEVAHELINE KOOSTÖÖ

160. Pärast Euroopa parlamendi valimisi 2009. aastal ja komisjoni uue mandaadi algust 2010. aastal võeti 2010. aasta oktoobris vastu nende kahe institutsiooni vaheline uus raamkokkulepe¹⁶⁸.
161. 2010. aastal võttis parlament vastu resolutsioonid 2008. aasta konkrentsipoliitika aruande, mootorsõidukite blokierandi määruse, horisontaalsete kokkulepete ja konkrentsivõimetute söekaevanduste sulgemiseks riigiabi andmist käsitleva nõukogu otsuse kohta. Lisaks voliniku ning majandus- ja rahanduskomisjoni (ECON) vahel juunis ja novembris peetud korrapärasele dialoogile teatas asepresident J. Almunia oktoobris ECONi liikmetele finants- ja majanduskriisi tõttu vastuvõetud ajutiste riigiabieeskirjade kehtivuse pikendamisest.
162. Komisjon tegi nõukoguga tihedat koostööd, teavitades teda olulistest poliitilistest algatustest konkrentsi valdkonnas, eelkõige finants- ja majanduskriisiga seoses rakendatavatest ajutistest riigiabimeetmetest. Oluline dokument oli ka nõukogu otsus konkrentsivõimetute söekaevanduste sulgemiseks antava riigiabi kohta.
163. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis pärast seda, kui komisjon oli teda teavitanud, vastu otsused 2008. aasta konkrentsipoliitika aruande, konkrentsivõimetute söekaevanduste, laevaehituse ja mootorsõidukite grupierandi määruse kohta, andes sellega oma panuse konkrentsipoliitika valdkonnas peetavatesse poliitilistesse aruteludesse.

¹⁶⁵ Kättesaadav veebiaadressil: http://ec.europa.eu/consumers/empowerment/eccg_en.htm.

¹⁶⁶ Kättesaadav veebiaadressil: http://ec.europa.eu/competition/publications/reports/surveys_en.html.

¹⁶⁷ Gallup Hungary tehtud Eurobaromeetri kiiruuring „EU citizens' perceptions about competition policy” („ELi kodanike arusaam konkrentsipoliitikast”) ja TNS qual+’i tehtud Eurobaromeetri kvalitatiivne uuring „DG Competition stakeholder Study” („Konkrentsi peadirektoraadi sidusrühmade uuring”).

¹⁶⁸ Euroopa Parlamendi ja komisjoni suhete raamkokkulepe, 20.10.2010.